

časopis pro vězeňství a kriminální prevenci

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

2/2021

MUZIKA V BASE
PETR ČTVRTNÍČEK

str. 8

DRUHÝ ROČNÍK
DAROVÁNÍ KRVĚ

str. 21

VS ČR SE PŘEDSTAVILA NA
IDET, ISET A PYROS 2021

str. 43

ROZHOVOR

str. 2

ZPRÁVY Z VĚZNIC

str. 10

TÉMA

str. 16

RESOCIALIZACE

str. 23

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA

str. 25

ZAHRANIČÍ

str. 35

DUCHOVNÍ SLUŽBA

str. 38

SPORT

str. 41

FOTOREPORTÁŽ

str. 42

DEN VETERÁNŮ

str. 44

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ Č. 2/2021

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Foto titulní straně: Petr Kuchynka

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PŠČ 140 67 Praha 4

http://www.vscr.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

e-mail: to@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha-Pankrác

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2021, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Vážené kolegyně a kolegové,

dovolte mi přivítat Vás v úvodníku nového vydání našeho časopisu a podělit se o několik svých úvah na téma dalšího vývoje českého vězeňství v blízké budoucnosti. Ta zřejmě nebude nijak jednoduchá a vyjmenovávat zde důvody, které mne k předpovědi nelehkých následujících měsíců, možná i let, vedou, je myslím zbytečné, protože jsou obecně známé. Ostatně nepříliš vzdálená minulost i současnost jsou pro nás v oblasti společného profesního života, v porovnání s lety před vypuknutím pandemie covidu-19, také extrémně náročné. Nejinak je tomu i v osobních životech mnohých z nás. Rád zde využívám možnost k vyjádření úcty a respektu všem svým kolegyním a kolegům, kteří v období šíření nemoci covid-19 zvládali a stále zvládají být starostlivými rodiči a partneři a zároveň loajálními zaměstnanci vězeňské služby, nesobeckými a vstřícnými vůči projeveným nutným potřebám kolegů a kamarádů, také oddělení i věznic. Mohu Vás ujistit, že vedení vězeňské služby učinilo několik zásadních kroků, které umožnily vyjádřit poděkování také materiální formou.

V blízké budoucnosti budeme společně dále čelit šíření nemoci, budeme dodržovat opatření stanovená vládou, přizpůsobovat chod věznic aktuální situaci. Nebude to jednoduché, společnost obecně je unavená, vyčerpaná, názorově rozdělená. Jsem však přesvědčen, že v téhle oblasti jsme ve vězeňské službě schopni táhnout za jeden provaz a že vše zvládneme stejně dobře jako doposud.

Jako nový generální ředitel bych Vás rád ujistil, že spolu se svými kolegy náměstky i s ostatními vedoucími pracovníky budeme současně dbát i na plnění všech zákonných a dalších úkolů Vězeňské služby ČR tak, aby byly zajištěny nejen základní činnosti vězeňství, ale i jeho další dynamický rozvoj. Můj předchůdce pan generál Dohnal mi předal vedoucí místo v našem bezpečnostním sboru spolu se silným zázemím názorově kompaktního celku vrcholových manažerů, kteří jsou v oblastech své působnosti zdatnými odborníky i zkušenými praktiky se silným smyslem pro týmovou práci. To považuji za solidní základ pro budoucí úspěch, ze kterého může profitovat celá vězeňská služba. Za vybudování takového týmu bych chtěl svému bývalému nadřízenému poděkovat a zároveň vyjádřit potěšení nad tím, že oba společně zůstáváme jeho součástí, připraveni společně přispívat k dalšímu rozvoji vězeňství.

K naší společné práci bych rád popřál nám všem, abychom se právě v této nelehké době cítili na pracovištích především dobře a bezpečně, aby se nám neztrácel smysl našeho konání, aby stres a zvýšené nároky na naši práci nedaly vyniknout špatným lidským vlastnostem, ale naopak těm, které podobná období pomáhají překlenout se ctí. Záleží na každém z nás, zda a jak intenzivně budeme mít možnost vnímat a zažívat vzájemnou podporu, vstřícnost, soudržnost.

Závěrem přeji všem klidné a požehnané vánoční svátky a mnoho úspěchů v novém roce 2022.

Generální ředitel VS ČR
brig. gen. Mgr. Simon Michailidis, MBA

Nový generální ředitel VS ČR **Simon Michailidis:** **TREST** MÁ VÉST K BEZPEČNÉMU NÁVRATU DO SPOLEČNOSTI

Brig. gen. Simon Michailidis je od října novým generálním ředitelem Vězeňské služby ČR. Před 28 lety nastoupil jako strážný do věznice v Opavě, odtud byl později na základě své žádosti převeden do Věznice Stráž pod Ralskem. Ve věznici prošel mnohými pozicemi, až na místo ředitele. Před pěti lety byl ustanoven na služební místo náměstek generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení Vězeňské služby ČR. V říjnu vystřídal ve funkci odcházejícího generálního ředitele genpor. Petra Dohnala.

Jaké byly vaše začátky u Vězeňské služby ČR?

Začínal jsem na jaře roku 1993 jako strážný ve věznici v Opavě. V té době jsem žil v Albrechticích na Bruntálsku. Už dlouho před tím mne lákala myšlenka pracovat s mladistvými a stát se vychovatelem. Opava byla docela blízko, a tak jsem se pokusil ucházet o místo příslušníka v tamní věznici. Mně to tenkrát přišlo jako zajímavá možnost, sloužit u bezpečnostního sboru a zároveň mít šanci jednou dělat, co by mne naplňovalo a čím bych mohl být i užitečný. Pamatuji si svůj motivační dopis, který se od uchazečů tehdy vyžadoval a v němž jsem se se svým přáním pochlubil. Věděl jsem, že musím začít jako strážný, a napsal jsem, že bych se jednou moc rád stal vychovatelem u odsouzených. Moje tehdejší představy o tom, jak pomohu k tomu, aby svět byl krásnější, byly docela naivní. Ale kdo nemá sny a touhu si je plnit, jako by nežil. Paradoxně se mi to moje přání nikdy nesplnilo. Asi nejbližší k jeho splnění jsem byl jako vrchní dozorce na oddělení výkonu vazby. Tam nás i obvinění jako vychovatele oslovovali.

Opava a Stráž pod Ralskem jsou od sebe vzdáleny stovky kilometrů. Jak jste se dostal zrovna do Stráže?

Po nástupním kurzu jsem v Opavě pracoval jako dozorce. Tenkrát chodil do věznic obězník z generálního ředitelství, ve kterém jsem si přečetl člá-

nek o chystaném zkušebním provozu vazební části Věznice Stráž pod Ralskem od léta 1994. Hledali do Stráže příslušníky, kteří už mají za sebou aspoň nástupku, a hlavně nabízeli služební byt. Já jsem v té době zrovna se svojí rodinou bydlení řešil, čekali jsme prvního potomka, proto jsem té možnosti využil. Požádal jsem o přeložení a stěhovali jsme se de facto na druhý konec republiky.

Jak na dobu výkonu služby ve Stráži vzpomínáte?

Měl jsem štěstí na lidi, se kterými jsem se postupně setkával. Vrchní dozorcí, inspektoři, zkušení vychovatelé a pedagogové, zástupci vedoucích a vedoucí oddělení, téměř všichni moji bývalí nadřízení i kolegové byli zároveň mými učiteli, kterých si mohu dodnes vážit jako profesionálů i jako lidí se srdcem na pravém místě. Dali mi opravdu mnoho a snad i já jsem později byl někomu z nich prospěšný. Dostal jsem výbornou školu od svého předchůdce na místě ředitele věznice a zároveň nadřízeného Františka Vacha, který byl člověkem laskavým, ale zároveň neuvěřitelně náročným. A to byla škola k nezaplacení. Takže na to období vzpomínám rád a na lidi, kteří tam dodnes pracují a slouží, ještě raději, a pokud se s nimi mohu třeba jen na chvíli vidět, jsem za to vděčný. Se ženou jsme se stali lokálními patrioty a dodnes ve Stráži žijeme. Architektonicky je Stráž velmi poznamenána

obdobím těžby uranu a není to zrovna kráska mezi malými městy, ale nám se tady líbí. Hlavně lidé a příroda. Máme tady přátele a známé a to je pro nás důležité.

Změnila se strážská věznice po dobu, kdy jste v ní pracoval?

Celkem jsem v té věznici strávil, jestli dobře počítám, dvaadvacet let služby. Věznice se za tu dobu změnila úplně stejně jako celá vězeňská služba. Řekl bych, že je dnes o dost lidštější. A teď nemyslím jen vůči vězňům, ale i vůči zaměstnancům. Pokud se na to období podívám komplexně jako na období vývoje vězeňské služby, tak samozřejmě procesy, které se týkají provozu věznic, zaznamenaly značný vývoj. Reflektují změny v legislativě, jak co se týká technického zabezpečení, tak co se týká provozu, logistiky, ekonomiky, zdravotnictví, ale především samozřejmě činností, které souvisí s bezpečností a s odborným zacházením. No a strážská věznice patří co do progresivity téměř ve všech činnostech opravdu mezi ty věznice, které můžeme dávat ostatním za vzor.

Kde vidíte slabé stránky našeho vězeňství?

Začneme tím asi nejméně příjemným. Na prvním místě bych zmínil velmi dlouhodobé podfinancování stavební a materiálně technického zabezpečení věznic. To velmi souvisí s bezpečností. Je jen málo věznic, které by mohly

prohlásit, že mají moderní střežící zařízení a ta další, na ně navazující. Týká se to také komunikačních prostředků používaných uvnitř věznic jako například vysílaček, hlásek apod. Totéž platí o technickém stavu mnoha našich budov. To podfinancování je tak velké, že si ani netroufnu odhadnout, kdy se podaří tuhle výzvu naplnit. A upřímně si myslím, že já nemám šanci ten okamžik zažít jako generální ředitel. Příležitosti a výzvy ke zlepšení vidím dále v udržování nebo budování příznivého pracovního klimatu na pracovištích. Není tajemstvím, že v některých jednotkách nejsou vztahy mezi nadřízenými a podřízenými ani mezi lidmi obecně zrovna ideální a motivující k obětavosti a odvádění dobré práce. Zde vidím prostor pro lepší práci vedoucích na všech úrovních. Občas zaslechnu, že někteří vedoucí pracovníci prohlásí, že „tady nejsou proto, aby je měl někdo rád, ale proto, aby zajistili chod svěřeného úseku“. No... tak takové já taky nemám rád a jsou to podle mne lidé, kteří by neměli vést ani řídit nikdy nic a nikoho. Nepotřebujeme vedoucí, kterých se lidé bojí a kterým přší do nosu, ale vedoucí, kterých si lidé váží a respektují je. Tam, kde je máme, setkáváme se u zaměstnanců běžně s projev

obětavosti i loajality. Je úkolem členů vedení současných věznic i vedení VS ČR, aby na vedoucí místa přiváděli právě takové kolegy, kteří mají potenciál stát se váženými a respektovanými, nikoli obávanými manažery. Ten úkol je naprosto klíčový. Pokud totiž máme vězeňství dále činit více lidským, musí být nastaveno lidsky primárně pro ty, kteří jej společně utvářejí. Úroveň péče o zaměstnance podle mne stojí a padá s osobnostní úrovní vedoucích zaměstnanců. Veškeré pozitivní dopady různých zaměstnaneckých bonusů, jako jsou možnosti FKSP, indispoziční volna, dodatková dovolená, náborové a stabilizační příspěvky, výhody služebního poměru, aktivity odborových organizací a další, bývají totiž naprosto anulovány nevhodným způsobem vedení a jednání manažerů na jakékoli řídicí úrovni.

Jak hodnotíte oblast odborné péče?

V oblasti odborné péče nám chybí především užší a efektivní propojení penitenciární a postpenitenciární péče, možnosti individualizovat a rozvíjet speciální výchovné aktivity, více prosazovat prvky restorativní justice také ve vězení. V tomto ohledu v posledních letech mnohé společně měníme a rozvíjíme, ale je před námi ještě

spousta práce, především v oblasti návrhů změn legislativy a naplňování příslušných úkolů uvedených v revidované koncepci vězeňství. Další oblastí, ve které nás čeká obrovský kus práce, je zdravotnictví. Vězeňské zdravotnictví nejen odráží, ale i výrazně zostřuje obraz stavu, který je obecně ve společnosti v oblasti zdravotní péče a její dostupnosti. Pokud dnes čelíme výtkám státních zástupců a některých mezinárodních organizací, že nejsme schopni zabezpečit lékařskou péči na potřebné úrovni, tak mně nezbyvá než konstatovat, že jejich kritika začíná být oprávněná. Mohl bych také se zešíroka rozpovídat o mezerách v systému dalšího vzdělávání zaměstnanců, o nutnosti více sladit naši vězeňskou legislativu s mezinárodními standardy, o absenci systému přípravy na zastávání manažerských míst všech úrovní. Máme před sebou mnoho úkolů ve výše uvedených oblastech i v těch, které jsem nezmínil, jako jsou elektronizace různých procesů a činností ve správní, právní, personální, zdravotní a ekonomické oblasti, ochrana dat, ochrana proti průniku nepovolených předmětů do střežených částí věznic, protidrogová problematika, ochranná léčba atd.

Můžeme ještě blíže třeba k otázkám zdravotnictví?

Asi od roku 2016 hledáme společně koncepční cesty ke zlepšení, snažíme se být více konkurenceschopní na trhu práce a přilákat do zaměstnaneckého poměru lékaře a zdravotníky. Tím, že jsme snížili počet platových stupňů v platových třídách určených pro lékaře z dvanácti na šest a platové stupně jsme sjednotili především na počátku stupnice, dosáhli jsme toho, že včetně osobního ohodnocení dnes lékařům bez atestace a bez praxe nabízáme při nástupu podstatně více peněz než kdokoli jiný. Pro příklad lékař, který nemá téměř žádnou praxi ani atestaci, si u nás vydělá zhruba 46 000 Kč. Tolik mu nenabídne žádná civilní nemocnice. Ovšem pokud najdeme hotového praktického atestovaného lékaře, tak s přihlédnutím k tomu, že by se měl starat o velmi problematické pacienty, tak i přes mnohdy nadstandardní podmínky k nám nakonec prostě nastoupí. Zkoušeli jsme mnoho dalších kroků jako například zajistit možnost získání atestace v oboru praktického lékařství. V současné době máme několik školenců, u kterých můžeme očekávat, že pak zůstanou u vězeňské služby.

V otázce budoucího fungování zdravotní služby pracujeme na některých dalších legislativních změnách jak v oblasti organizační struktury, tak v oblasti personální, ale bylo by předčasné uvádět zde podrobnosti.

Jaká je situace se zdravotními sestrami?

To je také velmi palčivá oblast. Úplně totéž co u lékařů totiž musíme řešit i u zdravotních sester. I u nich jsme docílili zvýšení některých zákonných příplatků a snížení počtu platových stupňů z dvanácti na šest je právě teď v jednání i u zdravotních sester.

Co s tím dělat?

No... hodně na tom všem společně pracovat. Vyhodnotili jsme dosavadní průběh naplňování koncepce vězeňství do roku 2025, revidovali jsme dosavadní koncepci a tuto revizi předložili ke schválení. Musíme zlepšit podmínky pro plnění úkolů z ní plynoucích a postupně, krok za krokem, vězeňství dále rozvíjet tak, aby lépe naplňovalo nejen zákonné povinnosti, ale i očekávání společnosti. Jsem přesvědčen, že vězeňská služba disponuje vzdělanými a vnitřně motivovanými lidmi, kteří jsou ochotni i schopni postupně naplnit všechny výzvy, které před námi stojí.

Přejdeme k silným stránkám vězeňské služby. V čem se za bezmála 30 let své existence změnila k lepšímu?

Vězeňská služba před pětadvaceti, třiceti lety byla uzavřenou institucí. O vězeňství a o vězení se mimo odborné kruhy téměř nemluvilo. Postupně se vězeňská služba otevřela světu a dnes se nebojí mluvit o svých úspěších i o svých problémech či výzvách, sdílet je a přizvat k jejich řešení partnery, které si vybere. Umíme také odmítnat nekonstruktivní kritiku. Vězeňství tedy již není tabuizováno a Vězeňská služba ČR je institucí fungující v souladu s principy otevřené společnosti. Určitě se zlidštilo prostředí věznic a dále se postupně zlidšťuje. Záměrně se zde vyhýbám slovu humanizace – přijde mi dnes často zneužívané a zprofanované. Výkon vazby je v průměru nesrovnatelně kratší, než tomu bývalo, a je realizován v mnohem příznivějších podmínkách. Dlouhodobě se nám daří vést kolegy k vnímání trestu odnětí svobody jako k procesu, který má vést trestaného člověka k návratu do společnosti. K bezpečnému návratu – tedy připraveného na další život bez páčání trestné činnosti. Ta změna přístupu, odklon od principů odplatné a odstrašující funkce účelu výkonu trestu k funkci regulativní, má smysl. My nejsme ani mstitelé, ani soudci. My máme zajistit řádný výkon trestu a naplnění jeho účelu. Patřím mezi lidi, kteří si myslí, že trest by měl být vnímán jako trest. Vězněná osoba by vždycky měla vědět, že vězeňská služba a její zaměstnanci jsou ti, kteří určují způsob a podmínky výkonu trestu, ale zároveň by měla cítit, že my nejsme ti, kteří by měli tendenci jí ještě odnímat lidskou důstojnost, jednat s ní přezíravě, nebo dokonce s náznaky opovržení. Naopak, každý vězněný člověk musí vnímat, že pokud o to bude stát a bude ochoten na sobě pracovat, může od nás očekávat podporu a pomoc.

Změnilo Vás téměř 30 let působení u vězeňské služby?

No... manželka mi jednou řekla, že ano. Že než jsem nastoupil do vězeňské služby, tak jsem prý nemluvil sprostě a nebyl tak prchlivý. Ale vážně, určitě ano. Když člověk prožije nějakou část života ve vězení, i když ne jako vězeň, tak ho to prostě přivede k úplně jinému nahlížení na svět, na život, na hodnoty. Když jste po mnoho let konfrontováni s lidským neštěstím, zlobou, zoufalstvím, zmařenými nadějemi ať už obětí, nebo pachatelů různých zločinů,

byť jen v roli pozorovatele, tak vás to poznamená, ať chcete, nebo ne.

Má to i kladné stránky. Třeba si lépe a mnohdy včas uvědomíte, co je opravdu v životě důležité, nemáte sklony k nezdravě spotřebnímu způsobu života ani k maloměšťácké morálce.

Co přesvědčí člověka, který dělá léta ve věznicích, aby šel studovat teologickou husitskou fakultu? Máte řecké předky, ale nevíme o tom, že by zrovna husité byli aktivní i v Řecku...

Pravda, každý by asi předpokládal, že jako člověk s řeckými kořeny bych měl být pravoslavného vyznání, ale já jsem katolík. No, a když jsem začal

studovat, nesloužil jsem léta, ale sotva několik let. Husitskou teologickou fakultu UK studoval přede mnou můj kolega Vojta Roztočil. A on mne přivedl ke zdroji odpovědí na mnohé otázky, které jsem si kladl ještě jako mladý a nezkušený dozorce. Tím zdrojem byly religionistika, filozofie a dějiny. V těchto oborech jsem našel možnosti lepší orientace v současné společnosti, v myšlení a vnímání světa, lidí, osobních i společných hodnot. Vojta mi poskytl inspiraci ke studiu, základ a velkou podporu a pak už mi bylo jedno, zda je to husitská, nebo katolická fakulta, kde studuji to, co mne tolik zaujalo.

Vaše pozice je velmi časově i duševně náročná. Jakým způsobem relaxujete a sebe-regenerujete?

Samozřejmě úplně na prvním místě je rodina, děti a zatím jedno vnouče. Když je v tomhle ohledu vše v pořádku, a já mám to štěstí, že u mne je, žádný velký relax nepotřebujete. Odpočíváte samotným bytím s rodinou. My jsme si před časem se ženou řekli, že právě proto, že budeme asi tak čtyřicet let pracovat, tak bychom si také rádi společně užili třeba těch čtyřicet let v důchodu. Naplánovali jsme si tedy život asi tak do stovky. No, a aby to vyšlo, tak je pro to potřeba něco dělat. Dohodli jsme se, že začneme běhat,

a opravdu spolu pravidelně už pár let běháme několikrát v týdnu alespoň pět kilometrů. K tomu běhání jsme si pořídili také běhací pás pro případ špatného počasí. Ovšem dodnes jsem nebyl ochoten přizpůsobit zdravému způsobu života svůj jídelníček, tak nevím, jestli to s tou plánovanou stovkou může vyjít. Máme rádi rekreačně i jiné sporty, když to jde, moc rádi chodíme na túry. Občas si rád pustím nějaký úplně jednoduchý film, když mám náladu na něco hodnotnějšího, tak si přečtu knížku. Mám rád literaturu faktu.

Ředitel IKSP **Petr Zeman** říká:

NÁŠ VÝZKUM POTVRDIL, ŽE PRÁCE S UŽIVATELI DROG VE VĚZENÍ JE ÚČINNÁ

Na jakých společných projektech IKSP spolupracuje s VS ČR?

Výzkumných úkolů prováděných ve velice úzké součinnosti s vězeňskou službou máme aktuálně pět. Jeden je analýza fungování zabezpečovací detence, což je úkol, který vychází

i na úkol předchozí. Týká se specializovaných oddílů pro odsouzené uživatele drog. V minulém období jsme vyhodnocovali efektivitu terapeutických programů, které se ukázaly jako velice účinné. Z výsledků jsem měl opravdu radost a myslím, že ji měli i kolegové

z kroky, byli po propuštění vpuštěni do té své „džungle“, ve které byli předtím. A je potřeba, aby se jich tam někdo ujal. A z toho jsme udělali téma toho nového výzkumu. Tedy pokusit se zmapovat, jak funguje předávání klienta z věznice do návazné péče, a případně navrhnout vylepšení toho systému. Aby ty báječné účinky, které mají terapeutické programy ve specializovaných oddílech, nebyly zbytečně zdevastované tím, že se s nimi posléze už dostatečně nepracuje.

Takže to jsou čtyři úkoly a pak ještě zmíním pátý, který s tím taky souvisí. Týká se zacházení s pachateli domácího a genderově podmíněného násilí a také tohoto výzkumného záměru se účastní zástupci vězeňské služby.

Jak celkově hodnotíte spolupráci s vězeňskou službou?

Za sebe mohu říci, že si spolupráce s vězeňskou službou velice vážím. Jsem hlavně rád, že to vše dobře funguje. V minulosti jsem zažil, že jsme se třeba domluvili na nějaké spolupráci, ale pak se už nic nestalo. Například jsme nedostali data, která nám byla slíbena, a museli jsme to pak řešit nějak jinak. To se naštěstí už posledních několik let neděje a nyní vše funguje báječně.

Pokud jde o ten návazný výzkum efektivitu práce s uživateli drog, jak se od té doby změnila situace?

V době, kdy jsme prováděli původní výzkum, tak byly specializované oddíly v jedenácti věznicích a nyní jsou ve třinácti. Pochopitelně ve všech třinácti věznicích provádíme i ten nový výzkum. Zároveň ale usilujeme o návaznost, chceme se podívat i na další

osudy absolventů z předchozího výzkumu, kteří se evidentně někam dál posunuli. Chceme zjistit, co se s nimi stalo. Pokud tam zjistíme nějakou návaznost kriminální recidivy, tak se zkusíme kazuisticky podívat na některé případy a zkusíme vyčistit z trestních spisů, zda to, že znovu začali páchat trestnou činnost, má nějakou souvislost s užíváním drog. Anebo jestli to nebyl třeba jen důsledek nějaké nepříjemné sociální situace a podobně.

Takže ten výzkum bude nyní více zaměřen na následnou péči v rámci například Probační a mediační služby ČR?

Ne, ten výzkum bude určitě alespoň zpoloviny prováděn v rámci vězeňské služby, protože bychom to chtěli udělat podobně, jako jsme to dělali předtím, nyní ale s novými absolventy programu. Spolupráce s poskytovateli služeb na svobodě se nám zatím jeví jako nejsložitější prvek, protože jsme zvyklí pracovat se soudy, státními zástupci, s vězeňskou službou, probační a mediační službou nebo s policií. Mimo tento systém trestní justice ten dosah nemáme zatím příliš proslapaný, protože jsme státní orgán spadající pod ministerstvo spravedlnosti, a ne nezisková organizace.

Jak technicky takový průzkum vypadá? Jak je třeba velká skupina respondentů?

Pokud se bavíme o tom výzkumném souboru, který jsme měli na specializovaných oddílech, tam to bylo koncipované tak, že jsme si vymezili období zhruba jednoho roku, kdy jsme požádali pracovníky specializovaného oddílu, aby se každý nový odsouzený, který bude chtít program absolvovat, mohl do výzkumu zapojit. Samozřejmě musejí podepsat informovaný souhlas, kde jim jasně říkáme, k čemu výzkum využijeme. Takže ten výzkumný soubor byl pojatý tak, že tolik lidí, kolik přišlo na specializovaný oddíl v tom období, tak mělo být zapojeno. Samozřejmě někteří odmítli, ale to se v zásadě dalo i předpokládat. A dělali jsme k tomu dvě kontrolní skupiny, což měli být lidé, kteří podle několika kritérií, ať už je to pohlaví, věková kategorie, počet předchozích odsouzení a tak podobně, byli srovnatelní s těmi, kteří ten program absolvují.

Měli jsme ale i odsouzené, kteří byli ochotni se otestovat na začátku, ale pak už ke konci nechtěli, některé nám přemístili do jiných věznic, nebo je podmíněně propustili. Ale nakonec jsme

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP) je výzkumnou organizací v resortu spravedlnosti. Zabývá se kriminologickým výzkumem, vycházejícím z mezioborového přístupu. Zřizovatelem Institutu je Ministerstvo spravedlnosti ČR, které schvaluje plán výzkumných úkolů IKSP a stanoví jeho základní rozpočet. Institut je samostatnou organizační složkou státu se sídlem v Praze. Je financován především ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti ČR. Kromě toho získává též prostředky ze systému státní podpory výzkumu, vývoje a inovací, popř. z dalších domácích či zahraničních zdrojů, určených na financování výzkumu a rozvoje výzkumných organizací. Úkoly IKSP ukládá ministr spravedlnosti prostřednictvím svého náměstka, případně vláda ČR. Postavení, činnost a organizaci Institutu v současnosti upravuje jeho Statut, vydaný Instrukcí Ministerstva spravedlnosti č. IKSP 202/2014, ze dne 20. 6. 2014. Specifické postavení IKSP je dáno skutečností, že je jediným specializovaným pracovištěm v ČR, které soustavně rozvíjí kriminologický výzkum.

v té finální fázi měli 129 odsouzených ve výzkumném souboru, a spolu s kontrolními skupinami bylo účastníků výzkumu 255.

Kolik zaměstnanců má IKSP?

V současnosti máme 24 míst, z toho 19 je výzkumných pracovníků a zbytek je administrativní a ekonomický úsek. Máme ale také poměrně rozsáhlou síť externích spolupracovníků, kteří nám pomáhají na dohody o provedení práce a podobně.

Jak jsem se díval na vaše výzkumné záměry, tak tam máte i třeba analýzu kriminálních trendů v jednom určitém roce, čili to je spíš nějaký krátkodobý výzkum?

Ano, to je velice specifický projekt, interně mu tu říkáme „ročenky“. Jsou to analýzy trendů kriminality za uplynulý

rok. Je to taková syntetická informace a data jak od policie, od státních zastupitelství, soudů, probační a mediační služby, vězeňské služby a podobně. Vždycky k tomu vybereme nějaká nosná témata a ta rozebereme šířeji. Čili tohle není klasický výzkum, který by byl na ty tři, čtyři roky.

Takže nyní pracujete na analýze loňského roku... projevuje se tam nějak pandemie covidu?

Zabývá se tím nyní můj předchůdce, bývalý ředitel IKSP Miroslav Scheinost, který tu „ročenku“ zpracovává, připravil expertní šetření o tom, jak se vlastně epidemie koronaviru projevila v systému trestní justice v jednotlivých složkách. Uspořádali jsme k tomu online šetření mezi vybranými zástupci těchto složek a výsledky v tomto výzkumu zveřejníme ke konci roku.

PETR ČTVRTNÍČEK: MUZIKA V BASE LIDI MOTIVUJE SPRÁVNÝM SMĚREM

V září se v Aktivním lesoparku Řepy v Praze 6 uskutečnil šestý ročník Běhu se Žlutou stužkou. Vystoupily na něm i dvě vězeňské kapely – pankrácký PankRAT's Band a kuřimská kapela Wsedě se svým bubeníkem Petrem Čtvrtníčkem, který je ambasadorem projektu Yellow Ribbon Run. Petr Čtvrtníček je divadelní i filmový herec, scénárista a režisér. V roce 2005 vytvořil spolu s Jiřím Lábusem divadelní hru „Ivánku, kamaráde, můžeš mluvit?“, vycházející z policejních odposlechů úplatných fotbalových činovníků.

Kde vznikla myšlenka spolupracovat s Vězeňskou službou ČR?

V roce 2007 jsme s Jirkou Lábusem už měli s naším Ivánkem po šňůře po ligových městech a hráli jsme snad v každém divadle, tak jsme pojali nápad dostat se do kriminálu legální cestou bez soudního rozhodnutí. A že by to určitě chlapi, ať už sedí za cokoliv, ocenili, jednak poměrně jadrnou češtinu a potom, že takovej cirkus za nimi vůbec chce přijet. Na generálním ředitelství nám dali zelenou, k dispozici jejich fialovej autobus a mohli jsme plánovat štace.

S představením jsme objeli sedm nebo osm věhlasných terminálů. A chlapi tam to samozřejmě ocenili. Byli jsme i v Opavě v ženský věznici. Holky byly také nadšené, že si můžou sáhnout na Rumburaka, a o fotbal jim moc nešlo, chlapi přece jenom ten slovník představení ocenili víc.

Jak dlouho jste s Ivánkem jezdili po věznicích?

Jezdili jsme průběžně asi půl roku tím vaším stylovým autobusem. Sehnali jsme si sponzora, abychom měli na hotel a přespaní a nějaké technické výdaje, ale kromě nafty do busu to nestálo vězeňskou službu ani fenik. Brali jsme to jako osvětu, i zářez na pažbě, ale aspoň ti lidi v kriminále přišli na chvíli na jiný myšlenky a já si myslím, že i to je důležité. A taky jsem o těch zařízeních získal dost přehled, takže až mi na něco přijdou, budu vědět, do čeho jdu.

Kolik jste projel věznic a ve které byste nerad seděl?

Největší stopu ve mně asi zanechala borská věznice. I když vězení není nikdy žádný hotýlek, na Borech to, já nevím, z jakého důvodu, na člověka padne ještě víc, zvláštní tíseň. Daleko

víc, než v ostatních kriminálech. Mně vysvětloval tehdejší ředitel, že tam jsou dvojité zdi, že to je nějaký patent kvůli požárům a větrání atd. A to vevnitř se vymalovat nedá. Ty osudy jsou tam prostě navždy zapečetěné. Ale stavba je to nádherná! Mírov, ten mi zase zprvu připadal jako pohádkový hrad. Ale on už v 18. století sloužil jako káznice pro neposlušné mnichy a ti tam museli zkusit. Ona vůbec církevní inkvizice byla výživná, dnešní poměry ve věznicích jsou proti tomu leháro. Pankráč, to je taková sympatická věznice, tam by za mnou měla rodina blízko na návštěvy, ale když si člověk promítne, co se tam za hrůzy odehrávalo za protektorátu, za komunismu, tak ho jímá hrůza.

Ted' ale s kuřimskou vězeňskou kapelou Wsedě v base tvrdíte muziku... Protože se mi pořád nepodařilo nic

provést, tak jsem se musel do kriminálů vrátit tou hudební cestou. Slyšel jsem kuřimský odsouzený chlapy hrát na charitativní akci, kde zrovna neměli bubeníka, protože odešel do civilu za dobrý chování. Tak jsem si vzal číslo na tehdejší paní ředitelku, ta se ze začátku divila, že bych s nimi chtěl bubnovat, ale přijel jsem jednou, dvakrát, pětkrát a teď už s nimi bubnuji dva roky. Je vidět, že basa tvrdí muziku a že muzika v base lidi motivuje správným směrem. Všichni původní už šli za dobrý chování na půlku do civilu. Ted' je tam úplně nová sestava a já jsem tam služebně nejstarší. Říkal jsem, že s nimi budu, než zavrou lepšího bubeníka, a teď už mi tam šlape na paty jeden Pavlík. Musím hodně cvičit, taky proto, že nám ředitel kuřimské basy chystá pod stromeček novou zkušebnu, tak díky, veliteli!

Takže vy nám vlastně převychováváte vězně...

Kdepak já, to muzika. A ta pozitivní motivace by se leckdy dala krájet! Když tam se mnou přijel na zkoušku zahrát si se Wsedě David Koller, tak se rok o ničem jiném nemluvil!

Hlásí se k vám nějaký již „propuštění“ hudebníci?

Určitě jsme si sedli s kytaristou Pepíkem, přišel si, a dokonce jsme se potkali, teď vdával dceru nebo ženil syna, to už nevím, tak jsem jim tam natáčel nějaká srandovní videa. A s Pavlíkem, brněnským klávesákem, jsme v kontaktu přes sociální sítě. A fakt jsem byl rád, že i někteří další opravdu přijeli i po výstupu, po propuštění. Jen tak se přišli podívat na koncert, nebo si i zahrát.

Jaký je váš vztah k muzice. Jak jste se dostal na buben a na co všechno hrajete?

Já mám svoji domovskou kapelu Buzerant, která vzešla z divadelního orchestru mého Divadla Na zábradlí. Tak tradičně obsluhuju bicí soupravu. U bicích sedím s většími či menšími pauzami od 16 let, ale různé jsem to střídal s fotografováním, opravami lodí či veteránů. Bicí jsou skvělý svobodný nástroj.

Dneska si spolu povídáme v atriu Divadla Na zábradlí. Jste tady v angažmá?

Tady mám angažmá už čtyřicet let a jsem tu rád. Jsme tu vlastně taková rodinka. Dokonce jsem tady na Praze 1 vedle divadla celá léta bydlel, tak jsem neměl důvod se poohlí-

žet po jiném angažmá. Naposledy na Staroměstské, což je ani ne pět minut pěšky odtud. A mezi námi, já lepší divadlo neznám – jak co se týče vztahů, tak i repertoáru. Miluju to malý jeviště. Hostoval jsem na velkém jevišti ve Stavovském divadle, a to je slušnej trek, než člověk přejde jeviště.

Hostujete ještě v nějakém jiném divadle?

Hraju v létě na Hradě v Shakespearově komedii Mnoho povyku pro nic a v jednom představení v Kalichu. Ale tam nemám muzikálové představení, nezpívám, to určitě není moje disciplína.

A tančíte?

Naposledy někdy v roce 1978 v tanečních a od té doby to nějak nevyhledávám. Jo občas se musím trefit do nějaké hudby během představení, to zvládám. A jednou, před nějakými 20 lety, jsem byl s tátou u muziky v jeho rodné dědině Topolanech u Vyškova a tam mě teta Míla vzala do kola. Ona je věru rázovitá selka, tak jsem za ní jen vlál. Dali jsme dvě tři polky a od

té doby mám, co se tance týče, tvrdí pauzu.

Jste ambasadorem projektu Běh se žlutou stužkou. Vy sám také běháte?

Já jsem kluk z vesnice, z Řeže u Prahy nad Vltavou, v zimě jsme hráli hokej na tůních, v létě zase fotbal na louce, takže jsme běhali pořád. Do toho jsme utíkali před porybným a později ze sportu z hospody bez placení. Občas jsme dostali po držce, protože ti pinglové měli z placu dost namakané nohy, ale z boxu jsem byl naučený uhýbat a něco vykrýt, tak mi všechny zuby zůstaly. Takže běhání se nebráním, i když mám raději kolo. Ale jsou to tak dva roky zpátky, kdy jsem si řekl, že začnu pořádně běhat. Koupil jsem si dobrý boty, tepláky a první den jsem uběhl čtyři kilometry, nic mi nebylo, druhý den jsem si dal šest, třetí osm kilometrů a pohoda. Čtvrtý den jsem už běžecké boty neobul, ale skončil na ortopedii, protože jsem po těch letech přepálil začátek a neustála to bederní páteř. Takže se rozběhnout umím, ale spíš se projedu na kole.

SVATÁ BARBORA Z HORNÍHO SLAVKOVA

Čtyři odsouzení muži z Věznice Horní Slavkov dokončují model chrámu sv. Barbory, jednu z dominant Kutné Hory. Model v měřítku 1:25 o rozměrech zhruba 3 x 2 metry má železnou konstrukci, ostění modelu je vyrobeno z plastu aplexi, střechy a okna jsou z odlévací hmoty.

Model chrámu sv. Barbory vyráběli odsouzení půl roku. Zakladatel dřevomodelářského kroužku ve věznici Radek Jirsa říká, co se bude dít s modelem dál: „Model po dokončení převezeme do Mariánských Lázní. Tam si ho vezme do parády malířka Parku Bohemini, která náš model barevně dotvoří do finální podoby dle reálu. Po dokončení bude model chrámu sv. Barbory instalován na připravené místo a stane se nedílnou součástí naučné expozice s modely významných českých a moravských architektonických

památek v měřítku 1:25, kterou park představuje.“ Modelářská dílna vznikla v hornoslavkovské věznici v roce 2008 v té době jako volnočasová aktivita. První modely historických staveb byly pouze papírové. O dva roky později začala věznice spolupracovat s Parkem Bohemini v Mariánských Lázních. V tomto období se podařilo přesunout tuto aktivitu do komerční roviny. Vzniklo pracoviště Modely, kde odsouzení modeláři jsou pracovně zařazeni.

ODDĚLENÍ VÝKONU TRESTU V NOVÉM

V dubnu se stavební četa v počtu šesti odsouzených pod odborným vedením pedagoga volného času, který vedle odbornosti pedagoga je i stavebním technikem pro pozemní stavby, pustila do práce. Rukodělný kroužek dle projektové dokumentace vybudoval za několik měsíců nové sociální zázemí pro muže a ženy.

Zastaralé sociální zařízení volalo delší dobu po rekonstrukci, ale v tomto případě rekonstrukce stávajícího by nic neřešila. Proto v první fázi muselo dojít k nekompromisní demolicí, odstranění starých zděných konstrukcí včetně rozvodů vody, elektřiny a kanalizace. Což trochu zkomplikovalo život pracovníkům výkonu trestu, ale představa, že jdou do lepšího, rychle dala zapomenout na částečné útrapy. Po šesti měsících zaměstnanci mají nejen nové sociální zařízení, sprchy, umývárny, kuchyňku, ale i prostory pro úklid. Rovněž přístupové chodby zaznamenaly změny, nové podhledy, kvalitní osvětlení. Náklady byly vyčísleny na více než milion korun. Téměř o jednu třetinu byly svépomocnou prací uspořeny oproti situaci, kdy by dílo provedla dodavatelská firma. Termín dokončení byl stanoven na konec října 2021 a rekonstrukce k užívání byla předána o měsíc dříve.

Ve Věznici Nové Sedlo odborné zacházení není již dávno jen zacházením v teoretické rovině, ale plně vy-

užívá potenciálu odsouzených. Celá řada odsouzených přichází do výkonu trestu z občanského života odborně připravena a vhodným začleněním do pracovní činnosti dostává prostor pro využití svých znalostí a zkušeností uvnitř věznice. Další získávají znalosti a zkušenosti, které využijí po výkonu trestu na trhu práce. Odsouzení, kteří především z bezpečnostních důvodů nemohou pracovat mimo věznici, se snaží věznici začlenit do různých kroužků v rámci programu zacházení uvnitř věznice. Dobrým příkladem jsou aktivity, které se zaměřují na práci odsouzených v oboru stavebních prací, práce se dřevem, ale i zahradnické práce. Odsouzení, kteří již dlouhodobě procházejí především praktickou přípravou pod zkušeným vedením, opravdu nemusejí mít strach z trhu práce. Posilování vědomí u lidí, kteří se dostali do rozporu se zákonem, že jejich práce je ceněna a bude vyhledávána, přispěje k novému nalezení místa ve společnosti. Proto dejme prostor odsouzeným, samotným aktérům, jak to viděli oni: „Takovou zakázku jsme ještě nikdy neměli. Bylo to něco fantastického. Nejdříve ta totální destrukce, všechno to bylo doslova rozbombardované, hrůza, ale potom to dostávalo podobu. V partě jsme měli zastoupení zedníka, obkladače, malíře, instalatéra a další profese. Byla to docela dobrá souhra řemesel a hlavně pod vedením pana Steňka jsme se neustále učili.“ „Je to fantastický člověk, umí to s námi. Když jsme viděli ve finále, co jsme vytvořili, byli jsme na sebe pyšní, je to dobrý pocit,“ líčili odsouzení své zkušenosti z prací.

A MÁME TO

Svatý týden, lehká nervozita a šlo se do finále, kde na odsouzené z Věznice Nové Sedlo čekala zkušební komise, aby prověřila teoretické a praktické znalosti z oboru Provozní služby.

Osm odsouzených Středního odborného učiliště Vinařice, pobočka Nové Sedlo v měsíci červnu předstoupilo před zkušební komisí, aby udělali závěrečnou tečku za dvouletým studijním oborem.

„Jsme rádi, že to máme všichni za sebou. Utvořili jsme dobrou partu a sedli jsme si i lidsky, i když učitelé to neměli s námi lehké. S nadšením jsme navštěvovali odborný výcvik, který se skládal z šití, praní a žehlení, vaření

a úklidu. Samozřejmě nejvíce nás bavila příprava jídel. Jsme přesvědčeni, že po výkonu trestu mile překvapíme své blízké. Především rodina byla pro nás hnacím motorem, dokázat, že jsme se snažili pro svou nápravu něco udělat, shodovali se absolventi kurzu.

Díky pedagogům měli možnost seznámit se, alespoň vizuálně, s provozem velkokapacitních prádel a žehlíren na venkovních pracovištích. „Jsme rádi, že učitelé odborného výcviku si vždy našli čas na objasnění postupů například při hledání zaměstnání po výkonu trestu, jak vycházet se svými spolupracovníky a správně plnit své pracovní povinnosti,“ dodávali. Nejproblematictější pro ně ale byla výuka všeobecných předmětů: „Tam někteří z nás neměli ani tak okna, ale přímo výkladní skříně... zkrátka pravopis, diktáty a slohová cvičení jsou důkazem, že u nás základní škola moc nefungovala a spíš nás obešla velkým obloukem,“ dodávali sebekriticky. Vzdělávání odsouzených v prostředí věznice je součástí programu zacházení. Tento nelehký úkol vyžaduje empatii, trpělivost, ale i důslednost. Každou hodinu připravit zajímavou a pestrú, aby žáky bavila a navštěvovali ji rádi. Výuční list v oboru dává odsouzenému větší šanci uplatnit se na trhu práce a zařadit se zpět do společnosti. A že resocializace odsouzených není jen prázdným pojmem, vědí všichni, co se snaží ve Věznici Nové Sedlo o reintegraci.

Ani adopce nemusí znamenat ztrátu dítěte navždy. V září se v objektu Drahonice uskutečnila neobvyklá a nečekaná návštěva u jedné z odsouzených žen.

Odsouzená Barbara měla v mládí docela pohnutý osud, kdy se v pubertálním věku neuměla vyrovnat s úmrtím matky a postupně se vydala na kriminální dráhu doprovázenou užíváním drog. V té době také otěhotněla, ale kvůli vlastním existenčním problémům se o narozenou holčičku nemohla a ani neuměla postarat. Dcera Tereza tedy zůstala v kojeneckém ústavu a následně byla dána k adopci. Dostala se do dobré rodiny, která z ní vychovala mladou slečnu s mnoha zájmy, včetně zájmu o svoji minulost.

Tereza se dozvěděla, že je adoptovaná a projevila zájem poznat své biologické rodiče a dozvědět se informace,

SETKÁNÍ MATKY A DCERY

proč se biologičtí rodiče nemohli o ni postarat. Společně se svými adoptivními rodiči oslovila spolek SEFAM, který jí pomohl vyhledat biologické rodiče. Díky tomu zjistila, že její biologickou matkou je Barbara, která nyní vykonává trest odnětí svobody v objektu Drahonice. I přes tento fakt projevila zájem se se svou biologickou matkou setkat.

Nejprve se tedy uskutečnil kontakt mezi sociální pracovnící spolkem SEFAM se sociálním pracovníkem věznice a následně i s odsouzenou Barba-

rou. Následně se pak konalo asistované setkání mezi adoptivní matkou a biologickou matkou Barbarou s cílem přípravy setkání Terezy s Barbarou. Na začátku září Tereza při asistované návštěvě ve věznici první poznala svoji biologickou matku. Návštěva byla realizována v mimořádném termínu, aby byl dán prostor nejen pro emoce, ale i vysvětlení a pochopení důvodů, pro které se Barbara v minulosti Terezky vzdala. Došlo i na zjištění společných zájmů a způsobů prožívání emocí, probraly se zážitky z dětství a informace o biologické rodině Terezy. Výsledkem setkání bylo dojednání pokračování v kontaktu mezi Terezou a Barbarou, další společnou návštěvu již mají naplánovanou. Zprostředkování kontaktu mezi Terezou a Barbarou bylo velmi zajímavé i pro personál věznice, neboť k takovému setkání často nedochází.

ROZLOUČENÍ S KOMÍNEM

Součástí programu rozlučkového happeningu s názvem „Goodbye komín!“, který se konal v pátek 6. srpna, byla ukázka práce psovodů z rýnovické věznice. Ikonický komín Brandl, který v osmdesátých letech pomáhali stavět také rýnovičtí odsouzení, byl počátkem září zbourán. Komín byl jednou z významných dominant města a je se svými 162 m nejvyšším komínem v Libereckém kraji.

Rýnovičtí psovodi ukázali návštěvníkům, jak probíhá vyhledávání drog v oděvech vězňů a v balících, jak jsou psi využíváni při zadržení pachatele. Největší úspěch u diváků měla dynamická ukázka zajištění nebezpečného pachatele s průskokem psa přes hořící okno. Návštěvníci měli také možnost si prohlédnout služební vozidlo a získat zajímavé informace o práci ve vězeňské službě.

VĚZNICE USPOŘÁDALA TÁBOR I PRO DĚTI Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ

V prvním srpnovém týdnu byl pro děti zaměstnanců věznice a děti z dětských domovů v České Lípě a Dubé uspořádán letní tábor. S oběma dětskými domovy věznice dlouhodobě spolupracuje a nabízí svou pomoc i v jiných činnostech.

Tábora se zúčastnilo celkem 17 dětí ve věku od sedmi do sedmnácti let. Jako vedoucí se o děti staraly dvě zaměstnankyně věznice. Ubytování bylo zajištěno v chatkách v chatové osadě Snílek ve Starých Splavech nedaleko

Máchova jezera. Hlavní téma tábora bylo zaměřeno na život indiánů. Děti si tak v jeho průběhu mohly vyzkoušet spoustu činností s jejich životem spojených. Nechybělo ani večerní čtení povídek s indiánskou tematikou. Dalšími aktivitami byla např. výroba ručního papíru či batikování. Děti si také vyzkoušely vaření jídla v kotlíku a udržování táborového ohně. Část sportovního programu byla inspirována probíhajícími olympijskými hrami. Atmosféra byla na táboře velmi hezká, děti se vzájemně podporovaly a učily se od sebe. Informace z tábora byly průběžně předávány prostřednictvím k tomu zřízené facebookové skupiny. Závěrem lze říci, že tábor měl velký úspěch. Spokojeni byli děti, rodiče i „tety“ z dětských domovů. Věznice plánuje s podobnou spoluprací s dětskými domovy pokračovat i v dalších letech.

mak

PORADNÍ KOMISE ŘEDITELE VĚZNICE VŠEHRDY

Členové poradní komise ředitele Věznice Všehrdy se sešli dne 15. října 2021 na posledním jednání plánovaném v roce 2021 a dále v souvislosti s ukončením čtyřletého nominačního období. Poradní komise je složená z odborné veřejnosti a členové komise byli schváleni ministrem spravedlnosti. Obsahem činnosti komise je zejména na přispívat svými podněty k posílení

tov, zástupců Střední odborné školy energetické a stavební, Obchodní akademie a Střední zdravotnické školy v Chomutově (ESOZ) a zástupkyně Oblastní charity Česká Kamenice.

V rozmezí roku 2018 až 2021 byla projednána následující témata, aktuální informace k činnosti věznice, informace k programům zacházení

dát členů poradní komise a informace k návrhu členů pro nově členského období od roku 2022.

Poradní komise se scházela minimálně dvakrát do roka k projednání témat souvisejících s výkonem trestního opatření odnětí svobody u mladistvých odsouzených a výkonem trestu odnětí svobody u dospělých odsouze-

dodržování principů sloužících k dosažení účelu trestu odnětí svobody a k ochraně práv obviněných a odsouzených.

Komise pracovala od roku 2018 ve složení ze zástupců Okresního státního zastupitelství Chomutov, Okresního soudu Chomutov, Územního odboru Policie ČR Chomutov, zástupkyně Sociálních služeb v Chomutově, vedoucí Probační a mediační služby Chomu-

s odsouzenými, pracovní zařazení odsouzených na vnitřní a vnější pracoviště, včetně zajištění bezpečnosti, vzdělávání mladistvých odsouzených a dospělých odsouzených ve školském vzdělávacím středisku věznice, problematika zabezpečení průniku nedovolených předmětů do věznice, dopady pandemické situace na chod věznice, protiprávní jednání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody a závěrem byl projednán končící man-

ných mužů, kteří jsou umístěni ve Věznici Všehrdy. Výjimku tvořilo pouze období roku 2020 a počátek roku 2021, kdy byla přijata opatření v souvislosti s výskytem covidu-19. Během loňského a letošního roku ukončili členství v komisi na vlastní žádost čtyři členové, a to dva z důvodu odchodu do důchodu a dva členové z důvodu změny pracovní pozice.

KDE NENÍ POZNÁNÍ MINULOSTI, NEMŮŽE BÝT VIZE BUDOUCNOSTI

Když v roce 2017 vyšel v časopise České vězeňství první rozhovor seriálu Stáli u zrodu penitenciární psychologie s Jiřím Mezníkem, psychologem a ředitelem Věznice Kuřim, sama jsem jen lehce tušila, že jsem se vydala cestou neprošlapanou a trnitou. Svou pomoc mi ale poskytli přátelé a kolegové, sociální sítě i internet, a tak se postupně složka o historii penitenciární psychologie začala zaplňovat jmény, fotografiemi, rozhovory a texty.

V mezidobí byly v časopise otištěny vzpomínky Stanislava Hájka, Kamily Meclové, Radomíry Dlouhé, Zdeňka Kovaříka, Zuzany Kalivodové, Karla Netíka, Jaroslava Hály a Zory Příbylové. V českých a moravských věznicích pracují dnes také další psychologové, jejichž vzpomínky by neměly rozhodně zapadnout. Na mysli mám třeba Vendelína Lukáčku z Horního Slavkova, Miroslava Tamchynu ze Všehrd nebo Josefa Jůvu z Valdic a samozřejmě i další.

Řada kolegů, kteří stáli u zrodu novodobé penitenciární psychologie, si užívá dnes už zaslouženého odpočinku v důchodu, například Vavřín Matúšek, Honza Slávik, Vladimír Indra či Vladimíra Kuchařová. V současné době pracuje v českých věznicích také celá nová generace psychologů, kteří se více jak 20 let, s obětavostí sobě vlastní a nadšením, věnují své práci v oboru. Například Gabriela Šafářová v Odolově, Alena Hrnčířová v pražské Ruzyni, Vladimíra Rambousková v Ostrově, Anna Braunerová na Mírově, Miloš Pitthard ve Valdicích a omlouvám se všem, kteří se do výčtu nedostali a bezesporu tam také patří.

Dnešní, závěrečný díl seriálu je však určen několika kolegům – psychologům, kteří již tady s námi nejsou, ve své době patřili mezi významné osobnosti a na něž se jak ve svých vzpomínkách, tak třeba v citacích z literatury obracíme stále. Publikací závěrečného, 10. dílu seriálu však rozhodně nekončí cesta po stopách penitenciární psychologie. Pokud

máte ve svém archivu nějaké další materiály či informace k tématu, budu za ně moc ráda a jistě si zaslouží zveřejnění. A snad to ocení i „mladá krev“

v našich řadách. Vždyť s mottem: „Bude to takové poselství budoucí generaci“ jsem se seriálem před pár lety začínala.

PhDr. Miluše Urbanová, CSc.

Charismatická osobnost, která měla dar pozitivně působit na lidi, pěstovat pocit sounáležitosti a profesní hrdosti.

Miluše Urbanová, Foto: archiv Otto M. Urban

Když jsem nastoupila v roce 1993 k VS ČR, každý z kolegů ji ve svém vyprávění vzpomínal a těšil se na setkání s ní. Když jsem se s ní já sama osobně poprvé potkala, hned jsem věděla, proč tomu tak bylo. Skromná dáma, milá a ochotná, odborník, od kterého se máte co učit a prostě se učit chcete.

PhDr. Miluše Urbanová, CSc., se narodila 13. června 1939, její životní cesta skončila 20. října 2015. Místem posledního odpočinku Miluše Urbanové se stal hřbitov ve staroslavné Budči, kde je pochován i její manžel, historik Otto Urban.

Míla, jak ji oslovovali přátelé, ukončila v roce 1961 studium psychologie na Karlově univerzitě v Praze a již v době studia ji zvláště zaujala témata sociální psychologie, zejména pak sociální patologie. Po krátkém angažmá v Dětském diagnostickém ústavu v Praze-Krči nastoupila po mateřské dovolené jako psycholožka do tehdejšího Nápravně výchovného ústavu v Praze na Pankráci a od 1. ledna 1968 do právě založeného Výzkumného ústavu penologického (dále jen „VÚP“). Zde se podílela na vzniku české penologie a zejména penitenciární psychologie. Se svými kolegy z VÚP a jeho spolupracovníky byla průkopnicí moderních forem zacházení s vězni a dodnes jsou vydané Bulletin VÚP studnicí v té době teoretických znalostí a praktických zkušeností, ověřených v terénu.

Významně se podílela na vzdělávacích seminářích, výcvicích a dalších odborných akcích VÚP pro pracovníky českého vězeňství, kdy často musela společně s Jiřím Čepelákem a dalšími kolegy s osobním nasazením obhajovat odbornou činnost s odsouzenými proti převládajícímu názoru i poptávce společnosti po vězních jako po levné pracovní síle.

V 1. polovině 70. let zejména díky Jiřímu Čepelákoví a Miluši Urbanové začala být penitenciární psychologie jako výběrová přednáška vyučována na katedrách psychologie na Karlově univerzitě v Praze, Palackého univerzitě v Olomouci a tehdejší Univerzitě J. E. Purkyně (dnes Masarykově univerzitě) v Brně. To přivedlo k vězeňství řadu studentů, později pracovníků VS ČR. Významnou stopu zanechala Miluše Urbanová i na katedře psychologie FF UK v Praze, kde nejen vyučovala penitenciární psychologii, ale vedla i řadu diplomových, rigorózních a dizertačních prací.

Místo na slunci

S vězeňskou službou jako takovou spolupracovala prakticky celý život. „Mílu Urbanovou jsem poznala coby psychologické „ucho“ při proškolení nových psychologů v Praze na Pankráci ve VÚP“, vzpomíná na Mílu Kamila Meclová (pozn. Mgr. Kamila Meclová je psycholožka, bývalá ředitelka Věznice Pardubice a Věznice Světlá nad Sázavou a generální ředitelka VS ČR; rozhovor s Mgr. Meclovou byl zveřejněn v časopise ČV č.1/2018). „Bylo to

2007, vystoupení M. Urbanové v AVS ve Stráži pod Ralskem u příležitosti 40. výročí založení VÚP, Foto: archiv AVS

v době, kdy si nastupující psychologové museli vydobývat své „místo na slunci“ ve vězeňství zcela militantním a zpolitizovaném. Zajišťovala nám i přednášky profesorů UK z katedry psychologie, zorganizovala pro nás psychology postgraduální studium penitenciární psychologie i pětiletý sociální výcvik, vedený Soňou Hermochovou a Honzou Kožnarem. Tak rozsáhlé vzdělávání neměli zajištěno ani

kliničtí psychologové v psychiatrických ambulancích“, dodává Meclová. Později ve spolupráci s Institutem VS ČR ve Stráži pod Ralskem (dnes Akademie VS ČR) vedla také kurz celoživotního vzdělávání pro psychology, spolupřádala kurzy sociálně psychologického výcviku, účastnila se konferencí. Zde, naposledy v květnu 2015, vystoupila s příspěvkem na konferenci ke 100. výročí narození Jiřího Čepeláka a ve

1982, sociálně-psychologický výcvik pro zaměstnance sboru, M. Urbanová – první zprava, Foto: archiv R. Dlouhá

svých vzpomínkách se často musela bránit dojetí. Vzpomínala na svůj příchod do VÚP, vlídné a náročné vedení docenta Čepeláka, mezinárodní kontakty a spolupráci s mnoha kolegy z různých věznic v Čechách i na Slovensku.

I přes velké pracovní nasazení byla pro Mílu rodina vždy na prvním místě. Byla milující matkou a laskavou babičkou šesti vnoučat. Dcera Lucie vystudovala psychologii, syn Otto je uznávaným historikem umění.

(Text byl zpracován za přispění textu Jana Sochůrka, Ph.D., ČV č. 4/2015)

PhDr. Milan Kohoutek

Svou práci u sboru miloval, a když viděl, co se na Mírově všechno udělovalo, byl na to náležitě pyšný.

1994, pietní akt při příležitosti odhalování pamětní desky k uctění památky politických vězňů u příležitosti Dne lidských práv, pplk. Milan Kohoutek – první zleva, Foto: archiv KDH VS ČR

Milana Kohoutka si lidé, kteří ho znali, spojí vždy a jen s věznicí Mírov, kterou doslova miloval a kde i za tragických okolností zemřel. Pamatovat bychom si jej měli také jako fajn chlapa, respektujícího kolegu a uznávaného psychologa a ředitele.

Milan Kohoutek se narodil 30. listopadu 1950 v Šumperku, zemřel ve věznicí Mírov po pádu z okna své kanceláře 10. prosince 2004. Dodnes je tato událost pro většinu lidí, kteří ho osobně znali, bolestná a nepochopitelná. Pochován je v rodinném hrobu v Lošticích.

Tenisový turnaj, M. Kohoutek – první zleva, Foto: archiv VS ČR

Po ukončení studia na střední průmyslové škole a absolvování základní vojenské služby pracoval Milan jako strojvedoucí. A když ho kamarád od mašiny přesvědčil, aby šli raději pracovat na Mírov, kde bude jistě „méně práce“, Milana Kohoutka ke sboru vzali, zatímco kamaráda, který vše inicioval, nakonec ne.

K tehdejšímu Sboru nápravné výchovy (dále jen „SNV“) tak Milan Kohoutek nastoupil 1. dubna 1974 a na Mírově začínal krátce jako strážný. O měsíc později začal působit jako referent režimu oddělení nápravné výchovné činnosti (dále jen „NVČ“) a od 1. března 1975, poté, co ukončil nástupní kurz, byl ustanoven do funkce vychovatel oddělení NVČ. V září roku 1976 byl povolán k dálkovému 18měsíčnímu studiu Odborné školy SNV, které v dubnu 1978 ukončil. Od 1. září 1982 byl dočasně pověřen funkcí psycholog oddělení NVČ a přesně o rok později byl již do této funkce ustanoven. V letech 1978–1983 totiž vystudoval jednooborovou psychologii na UJEP v Brně, titul PhDr. získal na své Alma mater o dva roky později, v roce 1985. Přesně po 12 letech svého působení v útvaru Mírov byl od 1. dubna 1986 ustanoven do funkce náčelníka oddělení NVČ a po revolučních turbulencích ve společnosti vykonával od 1. května 1990 funkci náčelníka, později ředitele útvaru SNV/ústavu VS ČR, a to až do počátku listopadu roku 2000. Konkrétně do 7. listopadu 2000.

Kajínkův útěk

Za „den, který otřásl Mírovem“ lze považovat 29. říjen 2000, kdy v podvečerních hodinách uprchl z Věznice Mírov Jiří Kajínek, odsouzený na doživotí. Po uprchlém vězni bylo okamžitě vyhlášeno pátrání, zadržen se jej podařilo až po více než měsíci v Praze, kde se skrýval v bytě manželky svého spoluvězně, orlického vraha. Za útěk odsouzeného Kajínka stanuli před soudem dva dozorcí, řada dalších tehdejších funkcionářů musela opustit svá místa. Byli mezi nimi i ředitel věznice Milan Kohoutek a jeho první zástupce. Po odvolání z funkce ředitele zůstal Milan Kohoutek pracovat na Mírově. Vrátil se ke své práci psychologa, působil i na středních manažerských pozicích, věnoval se hlavně činnosti specializovaného oddílu, dále se vzdělával v oboru. Nic už ale nebylo jako dříve.

Milan Kohoutek se k funkci ředitele propracoval prakticky od píky. Moc dobře tak věděl, co obnáší služba

strážného či vychovatele a nezapo-
mínal na to ani později, když už seděl
v ředitelském křesle. Kolegové si jej
vážili pro jeho odbornost, ale také no-
vátorství. Například když v roce 1994
v brněnském Institutu vzdělávání VS
ČR byly zahájeny pro zaměstnance
a příslušníky čtyřtýdenní sociálně
psychologické výcviky, stal se jedním
z prvních lektorů. Jeho zkušenosti
a manažerské schopnosti doprovázela
přirozená autorita, kterou si uměl zís-
kat, a charisma, kterým byl obdařen.

Milan byl také sportovec tělem a duší.
Miloval zejména stolní tenis, tenis,
volejbal i nohejbal, ale byl nadšený

pro jakýkoliv sport, partu lidí kolem
sebe i to zdravé soutěžení, které ke
sportu patří. Věnoval se také dalším
aktivitám – přednášel např. v Institu-
tu vzdělávání VS ČR v Kroměříži nebo
na Filozofické fakultě UP v Olomouci.
Byl i vtipným bavičem, a když si vzal
do ruky kytaru, publikum, zejména to
ženské, bylo jeho.

Byl rozvedený, otcem dvou dětí - syna
Michala a dcery Dariny. Ve stopách
svého otce se vydala dcera Darina,
která pracuje jako dětská psycholožka.
Dnes by měl Milan jistě radost ze čtyř
vnoučat.

PhDr. Jan Sochůrek

V oboru byl velkou autoritou a vždy měl co říci.

Jan Sochůrek, Foto: archiv AVS

Když jsem v září 2017 seděla v kan-
celáři akademie u Honzy Sochůrka
s otázkami připravenými k rozhovo-
ru, jen jsem litovala, že rozhovor se
skromností sobě vlastní jako takový
odmítl. U šálku kávy jsme si nakonec
povídali ale dlouho. O všem: o vězeň-
ství, životě, rodině, přírodě či sportu.
Bylo mi ctí Honzu poznat osobně.

PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D., se narodil
15. listopadu 1950 ve Varnsdorfu. Dne
28. ledna 2018 dotlouklo jeho srdce
v úzkém rodinném kruhu po dvoule-
tém boji se zákeřnou nemocí. Pocho-

ván je v rodinné hrobce v Doubravě
v Českém ráji, který miloval a který je
spojen s jeho dětstvím a později i cha-
lupařením.

Po studiu oboru psychologie na Filozo-
fické fakultě Univerzity Karlovy a zá-
kladní vojenské službě v Dukle Liberec
se v roce 1975 začal věnovat peniten-
ciární praxi v Liberci jako penitenciární
a forenzní psycholog, a to konkrétně
v Minkovicích, v útvaru označovaném
také jako Liberec II. A pokračoval dále
ve studiu - v roce 1981 dokončil na FF
UK Praha postgraduální studium pe-

nitenciární psychologie a v roce 1985
zde získal titul PhDr., v roce 2006 na
Pedagogické fakultě UK Praha titul
Ph.D. První dosud stále citovanou vě-
deckou studii zaměřenou na zacházení
s drogově závislými vězni publikoval již
v roce 1976 a od té doby se stal au-
torem či spoluautorem mnoha vědec-
kých publikací, článků a vysokoškol-
ských učebnic.

Za svůj život působil zejména jako psy-
cholog a pedagog, méně se už ví, že
v letech 1990–1997 pracoval jako
psycholog také při OÚNZ (pozn. OÚNZ
– dříve okresní ústavy národního
zdraví) Liberec na oddělení pro alko-
holismus a jiné toxikomanie, dále jako
zpravodaj v ČTK a posléze, v letech
1997–2001 jako zástupce vedoucí-
cího oddělení výkonu vazby a trestu
v Liberci. Od roku 2001 předával své
bohaté zkušenosti novým příslušní-
kům a zaměstnancům VS ČR v Akade-
mii ve Stráži pod Ralskem jako učitel
a tak si ho mnozí dnes i pamatují. Stal
se „duchovním otcem“ Penologických
dnů, pořádaných ve AVS ve Stráži pod
Ralskem od roku 2013, které také
skvěle moderoval. Po celý profesní ži-
vot se podílel na penologických výzku-
mech nejen v rámci České republiky,
ale i na mezinárodní úrovni. Dlouho-
době přednášel mimo jiné na Technic-
ké univerzitě v Liberci.

Jako osobnost se Jan Sochůrek vyzna-
čoval hlubokým humanismem, moud-
rostí a vzdělaností. V odborné práci
byla pro něj charakteristická kritičnost,
objektivita a přísně vědecká metodo-
logie ověřování faktů.

Když si Honzu v roce 2001 vybrala
tehdejší generální ředitelka Vězeň-
ské služby ČR Kamila Meclová jako
tiskového mluvčího, považovala to
za šťastnou volbu. Po několika ve-
řejných vystoupeních ve sdělovacích
prostředcích byl Jan Sochůrek veřejně
nařčen bývalým vězněm z trýznění
a bití a záležitost řešil soudním spo-
rem ve věci ochrany osobnosti. Soudní
spor trval několik měsíců, a i když svou
čest Honza obhájil, stálo ho to hodně
sil a iluzí. V tuto pro něj nelehkou dobu
proto přijal nabídku tehdejšího ředite-
le Institutu vzdělávání VS ČR ve Stráži
pod Ralskem a začal zde přednášet.

V roce 2017 tehdejší ministr sprave-
dlnosti ČR Robert Pelikán uvedl Jana
Sochůrka do „Síně slávy“. Laureát
poděkoval za získané ocenění slovy:
„Skromným dílem jsem se pokusil
rozšířit nepříliš početnou penologic-

2007, konference u příležitosti 40. výročí založení VÚP, zleva: host, Miluše
Urbanová, Jan Sochůrek, Kamila Meclová, Květa Sluková,
Foto: archiv AVS

kou literaturu ve formě učebních tex-
tů nebo statí v odborných časopisech.
Zejména jsem se snažil seznámit od-
bornou i laickou veřejnost s tím, jak
je práce ve vězeňství těžká a náročná
zejména na psychiku všech, kteří tam
pracují. Víím, a to přináší kritická sebe-
zkušenost, že ne všechno se mi poda-
řilo na sto procent. Některé věci bych
dnes řešil úplně jinak. Snad jich nebylo
moc. Ale takový už je život.“ Svůj přínos
označil slovem „skromný“ a takový byl
i v osobním životě.

(Text byl zpracován za přispění textů Lubomíra Bajcury a Miloslava Jůzla (ČV
č.4/2017) a publikace Penologické dny 2013–2017, věnované památce PhDr. Jana
Sochůrka, Ph.D.)

Mgr. Petr Křenek

Svůj profesní život zasvětil mladistvým vězňům.

Ředitel věznice Všechny Petr Křenek ve své kanceláři, Foto: archiv KDH

Jméno Petra Křenka bylo pro mne vždy
synonymem pro psychologa a kolegu,
který svou práci a život věnoval vězni-
ci Všechny a zacházení s mladistvými.
A všichni, kteří někdy pracovali s mla-
distvými vězni, mi dají za pravdu, že
je to snad práce nejtěžší z nejtěžších.
Na Petra však dodnes vzpomínají lidé
také jako na ředitele, který i v této
funkci uměl být psychologem.

Mgr. Petr Křenek se narodil 15. září
1943 v Třešti. Po válce se rodiče,
otec pracoval jako dentista, matka
byla úřednice, přestěhovali do Telče,
kde prožil své dětství a mládí. Zemřel
9. května 2019. Pochován je v Mostě,
kde prožil větší část svého života.

Po vystudování osmiletky v letech
1949–1957 v Telči pokračoval ve stu-
diu na jedenáctiletce v Plzni a násled-

Libkovic, Petr Křenek,
Foto: archiv KDH

ně absolvoval v letech 1960–1964
Pedagogický institut v Plzni. Před
základní vojenskou službou a po ní,
kterou absolvoval ve Slatiňanech, pra-
coval jako učitel, kdy dostal umístěnkou
do Kunratic. Učitelství však v té době
nebyl hlavně z finančních důvodů pří-
liš atraktivní obor, a tak v roce 1968
odešel k Českým drahám, absolvoval
potřebné vzdělání a kurzy a následně
pět let pracoval v Chomutově jako vý-
pravčí.

K tehdejšímu Sboru nápravné výchovy
(dnes VS ČR) nastoupil 1. května 1973
jako učitel v Nápravně výchovném
ústavu Libkovic (pozn.: Libkovic je
jméno bývalé obce v severozápadních
Čechách v okrese Most. Do roku 1989
byla v Libkovicích věznice pro mla-
distvé. V roce 1987 bylo rozhodnuto

o demolici obce, což nezvrátily ani společenské změny po roce 1989). Velkou motivací pro nástup ke sboru byl byt v Mostě, který s nástupem získal a který po rozvodu potřeboval.

Nadále se odborně vzdělával a v letech 1974–1980 vystudoval na Filozofické fakultě UK v Praze psychologii, obor klinická psychologie. V NVÚ Libkovic proto později působil také jako terapeut a psycholog. Ve Věznici Všehrdy, která byla spolu s Věznici Bělušice původně pobočkou NVÚ Libkovic, v letech 1990–1999 vykonával funkci 1. zástupce ředitele, v letech 1999–2005, kdy odešel do starobního důchodu, zde řediteloval.

Ani v důchodu až do své smrti však rozhodně nezahálel – na částečný úvazek nadále pracoval ve Vazební věznici Teplice nejdříve jako psycholog, později jako speciální pedagog a jako psycholog ve Středisku výchovné péče v Ústí nad Labem a v Děčíně či jako psycholog ve Výchovném ústavu Boletice. Věnoval se také pedagogické a přednáškové činnosti. Dlouhá léta pracoval také v Poradně pro rodinu, manželství a interpersonální vztahy v Mostě jako terapeut funkčních sexuálních poruch, o čemž informoval už v roce 1986 v č. 4 tehdejší Zpravodaj SNV: „Kpt. Petr Křenek pracuje v NVÚ Libkovic již 13 let. Po celou dobu svého působení v našem útvaru si zachovává veselou, kamarádskou mysl. Dobrá nálada jej snad nikdy neopouští. Kromě toho, že se snaží vždy svědomitě odvádět svoji práci útvarového psychologa, má ještě mnoho mimo-pracovních zájmů a povinností. V roce 1985 se stal členem FICE – Národního sdružení dětských domovů, což je mu profesionálně velmi blízké. Již třetí rok pravidelně jednou týdně pracuje jako externista v manželské a předmanželské poradně v Mostě.“

Ve svém volném čase rád chalupařil. Lidé však znali Petra zejména jako vášnivého turistu a znalce túr po Čechách. A i když sportu jako takovému moc v životě neholdoval, klidně ušel i 30 km. V posledních letech se jeho oblíbeným místem stal mostecký Aquadrom, který navštěvoval rád až třikrát týdně a kde se věnoval plavání a vodním radovánkám.

Byl ženatý, otcem dospělého syna Roberta, který dělá čest uniformě u Policie ČR. Jeho manželka Božena Křenková pracovala přes 20 let ve Věznici Bělušice nejdříve jako sociální

Libkovic, zleva: mjr. Václav Dědek a strm. Petr Křenek, Foto: archiv KDH

pracovnice, později jako vedoucí personálního oddělení a nyní je v zaslouženém důchodu. Už za jeho života mu dělala radost vnučka Vítkorka, a to ne-

jen tancováním, kterému se věnovala a věnuje. Dnes by jistě prožíval radostné chvíle a rošťárny také s vnukem Robertem, kterého si už nestačil užít.

Na Mílu Urbanovou, Milana Kohoutka, Honzu Sochůrka a Petra Křenka zavzpomínala Kamila Meclová: „Míla Urbanová pro mne představovala renesanční světlo v okolní politické temnotě. Na nás do praxe se obracela s výzkumnými sondami odsouzených tak, aby měla aktuální validní data do bulletinů, které pak VÚP vydával. Časem jsme se s Mílou sblížily i více osobně a povídaly si jako dvě matky, milující své děti, a ženy-manželky, bojující s nedostatkem času.“

„Honza Sochůrek, Petr Křenek, Milan Kohoutek – to byli jedním slovem kamarádi, patřící ke generaci psychologů začínajících ve vězeňství koncem 70. let a na přelomu 80. let. Byli to kolegové, se kterými jsme v diskusích zakoušeli sílu či slabost vlastních argumentů, a že jsme se navzájem nešetřili! Petr a Milan se stali řediteli věznic a byli vlajkovými loděmi. Petr u mladistvých a Milan u doživotních vězňů a každý se se svou velmi specifickou skupinou odsouzených vyrovnával v době turbulentních legislativních změn naprosto skvěle. Honza Sochůrek se zase vydal cestou výzkumníka ve šlépějích Milušky Urbanové.“

„Byli jsme úžasná parta psychologů, která uměla zabrat, ale také se bavit a zazpívat si i s těmi, kteří si teď zpívají někde „nahoře“. Vzpomínám si třeba, jak jeden kolega přijel tehdy na celorepublikovou poradou ve vojensky organizovaném SNV nejen pozdě, ale v pruhovaném námořnickém tričku a kratásech. To bylo opravdu něco na soudruhy šéfy v uniformách,“ uzavřela své vzpomínky úsměvným příběhem Kamila Meclová.

Upřímně děkuji všem, kteří přispěli ke vzniku seriálu ať již svými vzpomínkami, fotografiemi, dokumenty či zpětnými reakcemi.

Děkuji také všem, kteří se stali mými učiteli a ovlivnili tak moji profesní cestu a život.

Kontakt:
PhDr. Soňa Haluzová, e-mail: shaluzova@grvs.justice.cz,
tel. +420 724 094 678

DRUHÝ ROČNÍK DAROVÁNÍ KRVE

Ve čtvrtek 21. října odstartoval druhý ročník projektu Darujeme krev s vězeňskou službou. Více než 50 příslušníků a civilních zaměstnanců přišlo do Ústřední vojenské nemocnice v Praze. V průběhu listopadu následovaly odběry v dalších deseti nemocnicích napříč celou republikou. Jedná se o celodenní služební akci, do které jsou zapojeny všechny organizační jednotky Vězeňské služby ČR a Ministerstvo spravedlnosti ČR.

Úvodního odběru se zúčastnilo i vedení vězeňské služby v čele s novým generálním ředitelem, z věznic potom přijeli kolegové z Oráčova, Jiřic, Příbrami a samozřejmě obou pražských vazebních věznic. Dohromady dnes darovalo krev přes 50 našich zaměstnanců. Budou následovat odběry v nemocnicích Čáslav, Hradec Králové, Ostrava, Ústí nad Labem, Olomouc, Sokolov, Plzeň, Liberec, Brno a České Budějovice.

Hlavním záměrem tohoto projektu je plošně pomoci s aktuálním nedostatkem krevních zásob v České republice. Dárců krve dlouhodobě ubývá a potřeba léčby transfuzními přípravky neklesá. Z tohoto důvodu se Vězeňská služba ČR i v této nelehké době rozhodla v rámci společenské odpovědnosti pomoci.

V roce 2020 se projekt Hromadné darování krve s vězeňskou službou sešel s nečekaným kladným ohlasem. Zapojilo se do něj 400 kolegů a během deseti týdnů darovali odhadem 160 litrů krve. Mnozí také plazmu po proděláném onemocnění covid-19. Veš-

keré nemocnice, ve kterých se odběry uskutečnily, tuto spolupráci hodnotily naprosto kladně. Jednak proto, že přišlo mnoho prvodárců a nemocnice tak mohly rozšířit svou dárcovskou základnu, a také proto, že dárči přišli v době, kdy se jiní obávají darovat krev kvůli koronavirové epidemii.

S rozvojem léčebných metod roste stále více i potřeba krve získané od dárců. V průměru dostane každý občan za svůj život pětkrát krevní transfuzi a čtrnáctkrát lék vyrobený z krve. Každé tři vteřiny někdo potřebuje krev dárce.

VĚZŇOVÉ POMÁHALI S ODKLÍZENÍM NÁSLEDKŮ ŽIVELNÍCH POHRROM

Starostové obcí v oblasti jižní Moravy a Žatecka poděkovali v létě vedení Vězeňské služby ČR za zajištění pomoci z řad odsouzených při likvidaci následků živelních pohrom, které tyto oblasti zasáhly v červnu.

Na Žatecku pomáhaly odsouzené ženy z Věznice Drahonice ve vesnici Stebno, která byla zasažena ničivými poryvy větru, zatímco na Břeclavsku pomáhali odsouzení muži z místní věznice zejména při třídění pomoci pro postižené z obcí zasažených tornádem. Vězeňská služba ČR kromě toho uspořádala společně s Nezávislým odborovým svazem Policie ČR a s podporou Vězeňské duchovenské péče veřejnou sbírkou na obnovu poškozených domovů občanů ze zasažených obcí. Na tě se do konce července vybralo více než dva milióny korun.

ZÁVISLOST JE CHRONICKÁ NEMOC, ALE LZE S NÍ BOJOVAT

Je to již téměř sedm let, kdy byl Jirka propuštěn z vězení. Dlouhá doba na zhodnocení a bilancování. Daří se, proto jsme jej mohli i přivítat na pátém ročníku setkávání s bývalými absolventy komunitně terapeutického programu Věznice Ostrov. Absolventů mělo přijet více, ale různé objektivní důvody jim v návštěvě zabránily. Ale spouť však víme, že se jim daří a že abstíní.

Díky vstřícnosti a pochopení pro speciální zacházení ve výkonu trestu se tedy Jirka mohl setkat s odsouzenými, se kterými sdílel dříve stejný nebo podobný osud ztroskotance závislého na drogách. O besedu byl mezi odsouzenými takový zájem, že se všichni zájemci nemohli do místnosti vejít. Účastnili se jí tedy převážně odsouzení ze specializovaného oddělení a bezdrogových zón, tedy ti, co mají k drogám a životu závislého velmi blízko, bylo jich asi padesát. Jirka v průběhu odpovídal na různé dotazy, padaly i velmi osobní otázky vztahující se k životu bez drog. Lze jen přát, aby se setkání stalo poznáním možnosti změny k lepšímu prostřednictvím Jirkova životního příběhu i ostatních, o jejichž úspěších se v besedě hovořilo. Zároveň lze vyjádřit naději, že Jirkova návštěva dá životní sílu a povzbuzení i těm, kteří už vědí, i těm, kteří ještě hledají.

red

ODSOUZENÍ VE VĚZNICI ORÁČOV SE OPĚT REKVALIFIKUJÍ

Po více než ročním přerušení z důvodu opatření v souvislosti s covidem-19 navázala Věznice Oráčov na několikaletou spolupráci s pobočkou úřadu práce v Rakovníku. V rámci sjednaného memoranda mezi VS ČR a ÚP ČR byly realizovány v září a říjnu dva rekvalifikační kurzy obsluha vozíku a motovozíku pro vězněné osoby.

Rekvalifikační kurzy byly rozděleny na dvě části. Teoretická část byla zaměřena na získání základních vědomostí k obsluze vozíku a motovozíku, bezpečnosti práce, sledování instruktažních videí a průběžný nácvik zkušebních testů. Druhý týden kurzu odsouzení usedli za volant vysoko-
zdvíhacího vozíku a plně se soustředili na praktickou část. Všichni odsouzení bezproblémově zvládli závěrečné zkušební testy i praktické zkoušky.

Při předávání certifikátů okomentoval práci odsouzených školitel František Zeman z firmy Vodest, s. r. o., že s přístupem všech odsouzených byl velmi spokojen, a vyzdvihl, jaký pokrok v rámci kurzu každý z nich udělal. Jeden z účastníků kurzu sdělil: „S rekvalifikačním kurzem jsem velmi spokojen, jak se zajištěním, tak se samotnou realizací. Školitel nám vše velmi

dobře vysvětlil a názorně předvedl. Velkou výhodou vidím ve spolupráci s úřadem práce, kdy byl kurz placen z jeho prostředků. Řidičský průkaz na vysokozdvíhací vozík určitě využiji i po

propuštění z výkonu trestu, protože mám zajištěnou práci ve firmě Dataflex-security jako řidič. Jsem velmi rád, že jsem se tohoto kurzu mohl zúčastnit.“

Již v předchozích letech bylo v rámci memoranda VS ČR a ÚP ČR proškolen 29 vězňů (20 vysokozdvíhací vozík, dva křovinořezy a motorová sekačka, sedm křovinořezů, motorová sekačka a motorová pila), kteří si tak rozšířili možnosti pracovního uplatnění po propuštění z výkonu trestu. K nim letos přibýlo dalších 16 vězněných osob. V minulém roce byl připraven kurz pro více než 20 odsouzených, ale z důvodu nepříznivé epidemiologické situace nemohl být realizován.

Rekvalifikační kurzy a další vzdělávání odsouzených je nedílnou a velmi důležitou součástí reintegrace odsouzených do společnosti po propuštění. Přibližně 50 % vězněných osob uvedlo jako nejvyšší vzdělání základní, nedokončené základní nebo zvláštní školu. S tímto vzděláním v kombinaci s kriminální minulostí nemají po propuštění velké šance na získání zaměstnání.

PŘEDÁNÍ ZLATÝCH KŘÍŽŮ DÁRCŮM KRVE

V pátek 8. října se v Kaiserštejnském paláci Praha uskutečnilo slavnostní předání zlatých křížů Českého červeného kříže třídy. Ocenění převzalo 128 dárců, byl mezi nimi také vedoucí oddělení vězeňské stráže Věznice Mírov **Robert Čada**. Ten za 160 bezpříspěvkových odběrů krve obdržel toto výjimečné ocenění.

OBRANÁŘSKÝ SPECIÁL OSTRAVA, STUDÉNKA 2021

Ve dnech 15.–16. 10. 2021 se uskutečnil 27. ročník Obranářského speciálu Ostrava, Studénka 2021. Závod byl pořádán Sportovním klubem Policie ČR v Ostravě a za Věznici Mírov se jej zúčastnil vrchní inspektor pro psovody **Dušan Kochwaser** se svým služebním psem Cedrikem Tomanlandem.

V rámci náhodně sestavených družstev byl Dušan Kochwaser členem družstva, které se v tomto obranářském speciálu svým výkonem umístilo na prvním místě. On sám následně obsadil v rámci jednotlivců celkově třetí místo.

Služební pes Cedrik Tomanland obdržel atest psa obránáře 1. stupně a cenu pro nejodvážnějšího psa.

BÝT PSOVODEM NENÍ PRÁCE, ALE POSLÁNÍ

Láska k psům nekončí odložením uniformy, ale je posláním na celý život. Alena Dragounová je toho skvělým příkladem. Dlouholetá psovodka Věznice Valdice, která služební poměr ukončila v roce 2020 a přestoupila na civilní pozici správní referentky, pokračuje s výcvikem i chovatelstvím psů nadále ve svém civilním životě. Svoji celoživotní lásku ke psům zúročila 1. října 2021 na Světové výstavě psů v Brně, kde s Viki, téměř tříletou fenkou plemene Flat Coated Retriever, získala 1. místo v pracovní třídě.

Alena Dragounová do služebního poměru nastoupila na pozici strážná v roce 2000 a po roce a půl přešla do právě vznikajícího střediska speciální kynologie. Během svého osmnáctiletého působení mezi psovody vycvičila čtyři služební psy-specialisty. S některými z nich se zúčastnila Přeborů psovodů speciální kynologie VS ČR i Přeborů psovodů Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje a obsadila medailové pozice. Více než stovky výstav a přes stovku zkoušek myslivecké kynologie se účastnila i ve svém volném čase postupně se čtyřmi fenkami Flat Coated Retrievera a ani

zde ocenění nechyběla. Ze služebního poměru odešla zároveň se svojí poslední fenkou Zarou z Hückelovy vily, belgickým ovčákem malinois, se kterou tvořily nezapomenutelnou dvojici.

Jak se má Zara dnes?

Dnes třináctiletá Zara sice již zešedivěla, ale zatím je zdravá, užívá zaslouženého odpočinku, procházek a společnosti mých ostatních psů.

Úspěchy a medailové pozice jste sbírala i v rámci vězeňské služby. Jaká ocenění byla pro Vás během Vašeho působení u psovodů nejvýznamnější?

Asi nejvíc si cením úspěchů právě se Zarou, neboť ta byla ve vyhledávání omamných a psychotropních látek jedinečná. Náš první medailový úspěch byl v roce 2014 na Přeborech VS ČR a druhým bylo 1. místo v roce 2017 na přeborech pořádaných Policií ČR.

Je obvyklé, že si psovod nechá svého služebního psa i po jeho aktivní službě?

Není to úplným standardem. Záleží, jaké má psovod zázemí. Já mám to štěstí, že bydlím v rodinném domku s velkou zahradou a psi můžou u mne dožít. Samozřejmě to znamená vyšší finanční náklady, které přinášejí stáří, pejsci jsou ale součástí rodiny. Vždycky jsem říkala, že i když já nebudu mít co jíst, tak oni vždycky.

Kolik psů teď aktuálně máte?

Osm - pět velkých a tři malé. Pět z nich je, rovněž jako zmiňovaná Zara, na zaslouženém odpočinku. Mezi pejsky, se kterými pracuji, patří fenka německého ovčáka, se kterou mám složeno několik zkoušek ze sportovní kynologie a připravuji ji na další, vyšší zkoušky. Další je právě Flat Coated Retriever Gracie Sandvika od Turoveckých rybníků, které říkám Viki. Spolu cvičíme myslivost, chodím s ní na hony a úspěšná je i výstavně. S fenkou plemene Kavalír King Charles Spanielu se účastním výstav.

Jak dlouho trvá vaše láska ke psům?

Moje setkávání se zvířaty a láska k nim začala v dětství na prázdninách u babičky. Již někdy tam vznikla moje touha cvičit psy. A řekněme na profesionálnější úrovni jsem se výcviku začala aktivně věnovat v dospělosti. Vzhledem k tomu, že mám několik plemen, trénink s každým z nich se provádí jinak. Pokud chceme být úspěšní, musíme trénovat poslušnost, chodit na cvičák, do lesa a do terénu tzv. na

stopy. Kavalírku připravuji na výstavy. Složila jsem i zkoušku rozhodčího pro mysliveckou kynologii a několikrát do roka posuzuji výkon pejsků na několika typech loveckých zkoušek pro malá plemena.

Věnujete se kromě výcviku i chovatelství?

Ano, už několik desetiletí mám chovatelskou stanici Bohemia Tilia. Odchovala jsem vrhy kavalírů, německých ovčáků a flatíků.

Co považujete při výcviku psa za nejpodstatnější?

Kontakt, důvěra a důslednost. Při výcviku je potřeba mít vzájemný kontakt již od štěněte a zároveň musí být vyžadována důslednost. Pes musí pracovat s radostí a být chválen, ať už se to týká výcviku služební, sportovní či myslivecké kynologie, ale také přípravy na předvedení ve výstavním kruhu.

Světové výstavy jste se účastnila poprvé?

Na světové výstavě psů jsem byla již podruhé, poprvé to bylo v roce 2009 v Bratislavě, kdy jsem vystavovala svoji druhou fenku Flat Coated Retrievera ve třídě dorostu. Byla vyhodnocena jako nejlepší a získala titul Světového vítěze. Moje letošní druhá světová výstava předčila všechna moje očekávání, když rakouská rozhodčí vybrala Viki ve skutečně kvalitní konkurenci jako nejlepší fenu v pracovní třídě, a tedy světovou jedničku s titulem CAC.

Máte ještě nějaký cíl, kterého byste se svými psy chtěla dosáhnout?

Určitě mám, hlavně v práci s flatíčkou Viki. Z ní bych chtěla mít Českého šampiona práce. K tomu nám chybí získat titul CACT na všestranných zkouškách myslivecké kynologie. S kavalírkou Týnkou bych pak též ráda získala ocenění CAC na mezinárodní výstavě, které by nám přineslo titul Českého výstavního šampiona.

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ VÝCVIKOVÉHO A VZDĚLÁVACÍHO CENTRA AVS ČR

Akademie Vězeňské služby ČR oficiálně otevřela nové výukové prostory. Ty slouží především k praktické výuce nově nastupujících zaměstnanců Vězeňské služby ČR. V objektu současného Výcvikového a vzdělávacího centra sídlila do roku 2016 školka. V roce 2018 obdržela VS ČR stavební povolení k zahájení rekonstrukce. Postupně byly provedeny opravy a rekonstrukce objektu. Pro stávající účely byl objekt zkolaudován v březnu 2021. Poté mohli pedagogové začít s přípravami na zahájení výuky. Od začátku tohoto měsíce už mohou studenti středisko plně využívat.

Areál disponuje celkem deseti učebnami, využívají se ale také alternativní prostory, jako je schodiště, chodby aj. Potenciál objektu je tedy maximálně využitý. V učebně praktické přípravy se nově přichází příslušníci učit například nácvič poutání či provádění osobní prohlídky. Další učebna demonstruje strážní stanoviště a vstup do střežného objektu. Nechybí ani učebny pro výcvik základů sebeobrany a místo pro praktický výcvik v oblasti zdravotní péče. Největší multifunkční místnost může být využívána buďto pro teoretickou výuku, nebo jako soudní místnost pro nácvič činnosti justiční strážce a příslušníků eskort.

Malé učebny umožňují monitorování výcviku kamerovým systémem, kdy je následně nahrávka se studenty analyzována a ti tak mohou přesně vidět, které úkony dělají dobře, případně kde mají ještě nedostatky. Takto vybaveny jsou dvě cvičné cely, cvičný pokoj a kancelář vychovatele. Pedagogové se svými studenty mohou simulovat jednotlivé úkony přesně tak, jak reálně probíhají ve věznicích. Perfektně se procvičí v činnostech, jako je rozdělení služeb, vydávání zbraní, činnosti na strážném a dozorcím stanovišti, činnosti vykonávané v chodbách věznic a práce v prostředí cely/pokoje vězněných osob.

Pro praktickou výuku byl vyčleněn devítičlenný tým pedagogů, kteří vedou jednotlivé vyučovací bloky ve dvojicích, sebeobranu pak mají na starosti tři lektori.

Nově příchozí příslušníci musí absolvovat také povinnou střeleckou průpravu. Nedaleká Věznice Stráž pod Ralskem disponuje novou a zároveň v současné době nejmodernější střelnicí ve Vězeňské službě ČR. Tato střelnice nahradila původní nekrytou střelnici z roku 1982. Nová střelnice je postavena jako tzv. střelecký tunel, je plně krytá a nemůže dojít k tomu, že by střela opustila vyhrazený prostor, jako se to může stát na nekrytých střelnicích. Rozdělena je na dva střelecké úseky, přičemž oba mají pohyblivou palebnou čáru. V prvním úseku je šest palebných stanovišť a je zde možná střelba na vzdálenost 25 m, ve

druhém úseku jsou dvě palebná stanoviště a je zde možné střílet až na vzdálenost 50 m. Střelba je zde možná veškerými zbraněmi a municí, kterou v současné době vězeňská služba využívá. Střelnice může sloužit jak ke standardní střelecké výuce, tak pro zdokonalovací střelby zásahových jednotek a eskortních skupin. Zároveň na střelnici probíhá výuka frekventantů Akademie Vězeňské služby ČR. Významným bonusem pro zkvalitnění výcviku je možný celoroční provoz za každého počasí. Každé palebné stanoviště je navíc snímáno kamerovým systémem, který umožňuje zpětné vyhodnocení pohybu střelce na stanovišti a odhalení případných nedostatků při samotné střelbě.

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚŠTNANCŮ VĚZNICE ZNOJMO V ROCE 2020 A 2021

Období pandemie a vládních omezení změnila vzdělávání nejen dětí školou povinných, ale i vzdělávání zaměstnanců v rámci zvyšování jejich kvalifikace. Tyto změny vzdělávacího systému zasáhly také vězeňskou službu. Většina kurzů pro zaměstnance vězeňské služby se realizuje ve spolupráci s Akademií vězeňské služby přímo ve Stráži pod Ralskem. Přerušení výuky v Akademii z důvodu pandemie a následných vládních opatření bylo poprvé na jaře 2020. Ve Věznici Znojmo se to týkalo dvou příslušníků, kteří v té době absolvovali základní odbornou přípravu.

Vězeňská služba okamžitě reagovala na změnu podmínek vzdělávání a zajistila pokračování těchto kurzů pomocí skype hovorů. Zkoušku, která byla nutná k ukončení odborné přípravy, složili oba příslušníci právě touto formou, před zkušební komisí akademie, ve Věznici Znojmo. Tímto způsobem se následně řešily další plánované kurzy základní odborné přípravy, konání služebních zkoušek a odborná školení.

V letních měsících roku 2020, vzhledem k příznivější epidemiologické situaci, se vzdělávání postupně navracelo do běžného normálu a bylo možné osobně absolvovat ve Stráži pod Ralskem přípravný kurz a periodickou zkoušku z odborné způsobilosti fyzických osob k zajišťování úkolů v prevenci rizik. V září 2020 se ve Stráži pod Ralskem konal ještě kurz požární ochrany pro požární techniky věznic a služební zkoušky u třech příslušníků. Během měsíce se epidemiologická situace opět zhoršila a přijímáním dalších omezujících vládních opatření se plánované kurzy základní odborné přípravy realizovaly již pouze kombinovanou formou, a to elektronicky, formou skype hovorů, příp. telefonicky a samostudiem. Závěrečné zkoušky a ostré školní střelby kompletně zajišťovala Věznice Znojmo sama. Podobným způsobem se řešilo i odborné vzdělávání zaměstnanců věznice, kteří potřebují kurzy a školení k výkonu svého povolání. Novým systémem realizace odborného vzdělávání, ve spolupráci s Akademií vězeňské služby s oddělením pedagogickým, v roce 2020 a 2021 úspěšně absolvovalo

studium ve znojemské věznici 28 občanských zaměstnanců a příslušníků. Důležitým faktem bylo, že jednotliví vyučující akademie a zaměstnanci znojemské věznice, kteří zajišťovali vzdělávání, v maximální možné míře poskytovali potřebnou podporu a pomoc účastníkům kurzů a školení. Ve Znojmě to bylo zejména oddělení vězeňské stráže, a to zástupce vedoucího oddělení pro služební přípravu a oddělení personální. Technickou stránku

k úspěšné realizaci školení a zkoušek zajišťovalo oddělení informatiky. Realizací kombinovaného způsobu vzdělávání bylo sice zajištěno získávání informací, které umožní zachovat odbornost profesí, ale osobní vzájemné konzultace a výměna zkušeností, které nebylo možné od roku 2020 realizovat, by se mělo opět vrátit jako samozřejmá součást vzdělávacích programů.

ODSOUZENÍ VE VÝKONU TRESTU ZA ZANEDBÁNÍ POVINNÉ VÝŽIVY

Jindřich Hůrka

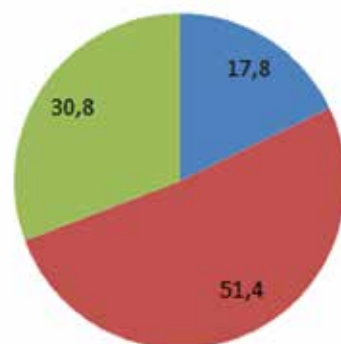
František Drahy

V roce 2018 jsme čtenáře Českého vězeňství informovali o vydání publikace s názvem *Charakteristiky odsouzených v českých věznicích*. Jednalo se o ucelenou popisnou statistiku vězeňské populace z pohledu faktorů, které se zpracovávají v komplexních zprávách o odsouzených. Nyní bychom chtěli naši pozornost zaměřit na skupinu odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy. Z pohledu penologického jsme se zaměřili na odsouzené, kteří byli na přelomu 2019/2020 ve výkonu trestu odnětí svobody nepodmíněně a zároveň nepodmíněný trest vykonávali za trestný čin zanedbání povinné výživy. Z celkové vězeňské populace se jednalo o skupinu 1330 odsouzených (7,6 %).

Nejedná se o výrazně početnou skupinu odsouzených. Ani se nejedná o skupinu odsouzených, která by byla charakteristická závažností spáchané trestné činnosti nebo nebezpečností samotných pachatelů. Jedná se o skupinu odsouzených, o které může slyšet především v souvislosti s otázkou, zda u nich nepodmíněný výkon trestu odnětí svobody splňuje svůj účel. Rozhodli jsme se, že se na uvedenou skupinu odsouzených podíváme z hlediska rizik podrobněji, abychom čtenářům nabídli aktuální informace, které mohou být nápomocny dalším budoucím diskusím na dané téma.

nování programu zacházení a práce s motivací bezproblémového přechodu do života bez páchaní další trestné činnosti. U odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy obdobně očekáváme, že nebudou homogenní skupinou. Ve věznici s ostra- hou nalézáme odsouzené ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy napříč všem stupňům zabezpečení (viz graf 1). Nízký stupeň zabezpečení byl evidován u 17,8 % odsouzených, střední stupeň zabezpečení u 51,4 % odsouzených a vysoký stupeň zabezpečení u 30,8 % odsouzených.

Graf 1. Stupeň zabezpečení (%)

ru odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy se jednalo o 30,8 % odsouzených, kteří vykonávali trest odnětí svobody i za jinou trestnou činnost. Zejména za trestné činy dle ustanovení § 337 - maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, § 178 - porušování domovní svobody, § 228 - poškození cizí věci. Byly však evidovány i závažnější trestné činy jako například § 283 - nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, § 146 - ublížení na zdraví nebo § 173 - loupež.

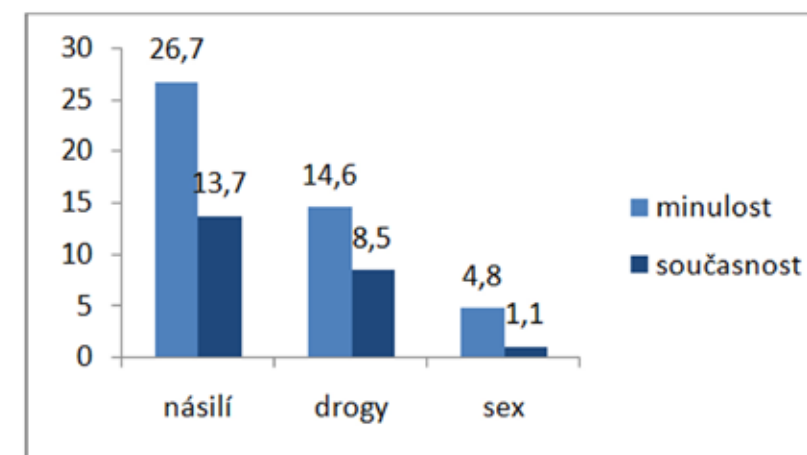
Aktuální trestná činnost však není jediným diferencujícím kritériem uvedené skupiny. Jejich odlišnost lze vysledovat i z hlediska jejich kriminální minulosti, která v porovnání s aktuální trestnou činností obsahuje vyšší podíl specifické trestné činnosti (viz graf

2). V minulosti se nejčastěji vyskytují trestné činy s prvky násilí (26,7 % odsouzených). Trestné činy s drogovým kontextem se vyskytují u 14,6 % odsouzených a se sexuálním kontextem pouze u 4,8 % odsouzených. Při porovnání spáchané trestné činnosti v minulosti s aktuální trestnou činností nalezneme u odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy daleko menší přítomnost především trestných činů násilné povahy. Násilí se vyskytuje u 13,7 % odsouzených, drogový kontext u 8,5 % odsouzených a sexuální kontext u 1,1 % odsouzených.

tější je zkušenost s jedním pobytem ve výkonu trestu (25,9 %), ale opakované pobyty nejsou u odsouzených za zanedbání povinné výživy ničím výjimečným. Například 13,7 % odsouzených aktuálně ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy bylo v minulosti již dvakrát vězněno, 8,9 % odsouzených třikrát a více než třikrát bylo vězněno celkem 9,4 % odsouzených (viz graf 3).

Samotná diferenciaci v umístění do jednotlivých stupňů zabezpečení nepřímo dokládá odlišné charakteristiky odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody za zanedbání povinné výživy,

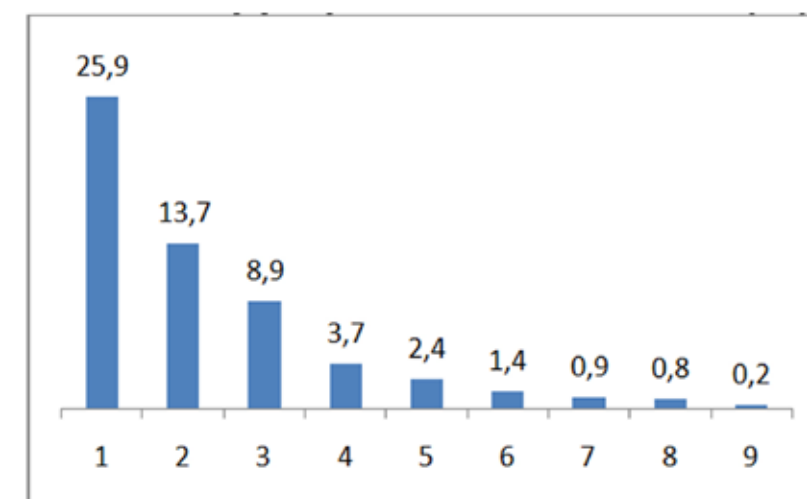
Graf 2. Výskyt specifické trestné činnosti v minulosti a současnosti (%)

Nicméně další zásadní skutečností při umístování odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy je ale i ta, že mezi uvedenými odsouzenými nejsou pouze prvovězněni odsouzení. Podíváme-li se na odsouzené z pohledu pobytu ve výkonu trestu, zjistíme, že celkem 57,9 % odsouzených má zkušenosti s pobytem ve výkonu trestu odnětí svobody. Nejčas-

alespoň co se týká kriminální zkušenosti a stupně prizonizace. Toto zjištění nutně přináší otázku, jak plánovat program zacházení a v jaké intenzitě navrhnout samotnou intervenci. V našem příspěvku se nechceme zabývat otázkou restorativní justice, ačkoli se to u uvedené skupiny odsouzených s největší pravděpodobností nabízí. Dále není cílem článku redukovat te-

Graf 3. Počty pobytů ve VTOS v minulosti (%)

Heterogenitu vězeňské populace není nutno zdůrazňovat. Uvědomění si jejich jednotlivých odlišností a specifík se stává důležitým základem pro diferenciaci samotného umístění, plá-

Prezentovaný stav je do určité míry způsoben tím, že trestný čin zanedbání povinné výživy není jedinou trestnou činností, za kterou jsou odsouzení ve výkonu trestu. Ze soubor-

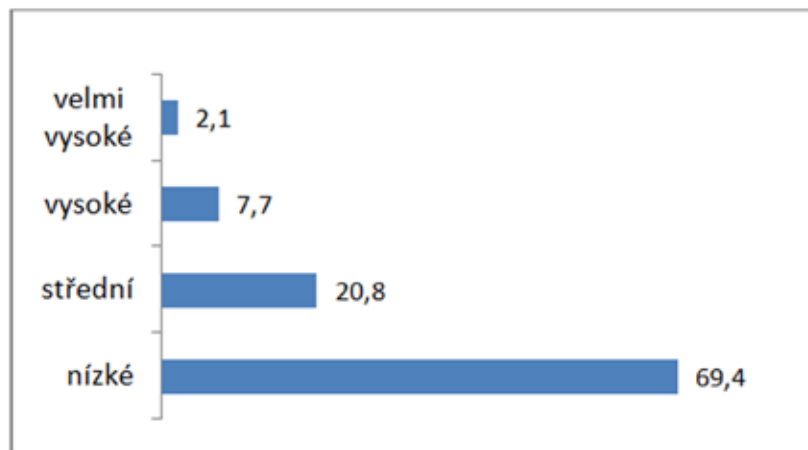
matiku odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy na tematiku o smyslu ukládání nepodmíněných trestů pachatelům zmíněné trestné činnosti.

Naši pozornost zaměříme na problematiku kriminogenních potřeb, na jejichž identifikaci a minimalizaci můžeme spolu s odsouzenými spolupracovat a naplňovat tak účel výkonu trestu. Abychom se mohli uvedenými otázkami zabývat, nestačí znát pouze charakter spáchané trestné činnosti v současnosti i v minulosti a z toho vyplývající statická rizika. Je zapotřebí zabývat se i otázkou, do jaké míry zvládali tito odsouzení řešit základní otázky života na svobodě a jaká je jejich aktuální motivace. Proto se na skupinu odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy podíváme také skrze sociální dynamická rizika, která vyplývají z jednotlivých dynamických faktorů, jakými jsou bydlení, zaměstnání, finance a rodina.

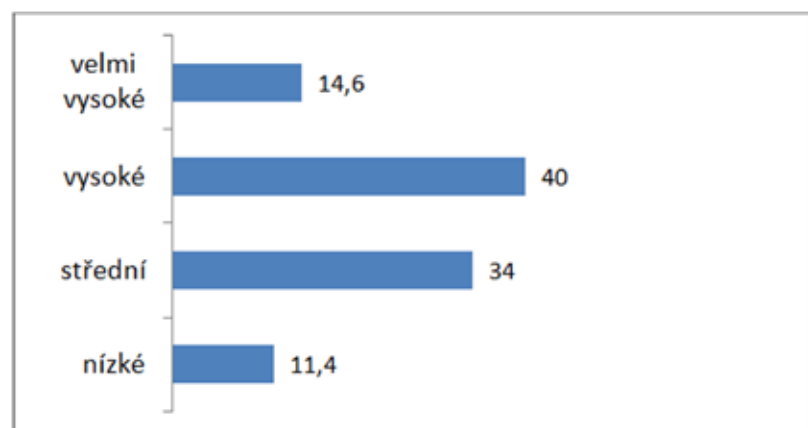
Jaké podoby nabývá situace v oblasti bydlení, dokladuje skutečnost, že bylo u 56,6 % odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy identifikováno riziko nejistého bydlení. Nejistota bydlení spočívá ve skutečnosti, že odsouzení ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy nejsou vlastníky žádného bytu nebo nemají uzavřený stabilní a dlouhodobý pronájem. Mnozí ale mají zajištěné bydlení u svých příbuzných nebo jiných blízkých osob, popř. využívají nabídky bydlení v ubytovnách, kde je nájemný vztah zatěžován častým střídáním. Přestože situace není příliš povzbuzivá, nelze opomíjet ten fakt, že celkové riziko, týkající se bydlení, se u většiny odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy pohybuje v kategorii nízkého (69,4 %) a středního (20,8 %) rizika (viz graf 4). Zároveň bylo riziko souvislosti s aktuální trestnou činností identifikováno ze strany hodnotitelů pouze ve 12,4 % případů. Celkově vzato bydlení u odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy nepatří mezi vyslovené rizikové faktory.

Nejistota bydlení však může být předzvěstí dalších problematických okruhů v životě člověka, jako je například existence dluhů, a především neplnění závazků vůči svým věřitelům. To zcela potvrzují výsledky hodnocení rizik v oblasti financí, které se řadí mezi oblasti s vysokými riziky. Odsouzení ve výkonu trestu za zanedbání povinné

Graf 4. Bydlení - míra rizika (%)

Graf 5. Finance - míra rizika (%)

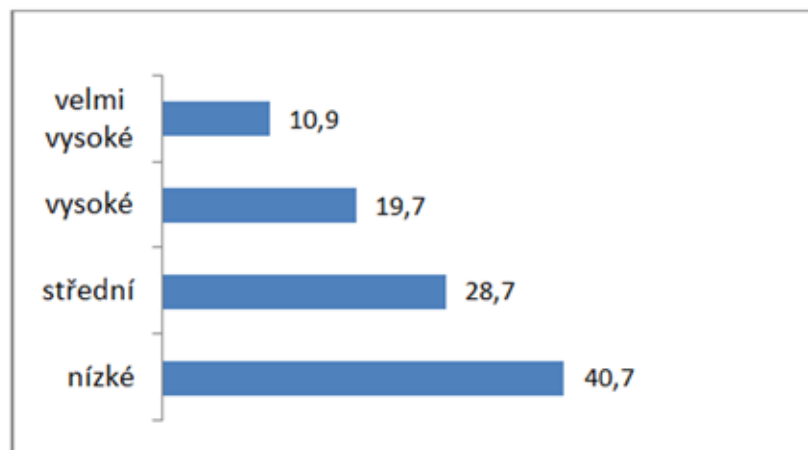
né výživy jsou zastoupeni ve středním (34 %) a především ve vysokém (40 %) riziku (viz graf 5).

Nejvíce jsou finance syceny právě rizikem dluhů a neplněných závazků. U odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy se jedná o 81,9 % odsouzených. S touto oblastí souvisí i další problém, a to nedostatečné schopnosti hospodárného za-

cházení s financemi. Uvedené riziko bylo nalezeno u 34,5 % odsouzených. Není proto divu, že souvislost financí se spáchanou trestnou činností byla hodnocena ze strany hodnotitelů jako střední a vysoká, a to téměř u tří čtvrtin odsouzených.

Problém financí povětšinou souvisí s problematikou zaměstnání. Příkladem může být riziko nedostatečných

Graf 6. Zaměstnání - míra rizika (%)

legálních příjmů pro pokrytí základních životních potřeb, které bylo identifikováno u 31,6 % odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy. Nedostatečnost legálních příjmů zapadá do kontextu dalšího evidovaného rizika. Tím je skutečnost, že před nástupem do výkonu trestu se 40,4 % odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy ocitlo bez legálního zaměstnání, což opět do značné míry souvisí s existencí a neplněním svých závazků a dluhů na jedné straně, a zároveň s nižší využitelností získané kvalifikace na straně druhé. U necelých 31 % odsouzených bylo uvedené riziko hodnoceno v závažné míře.

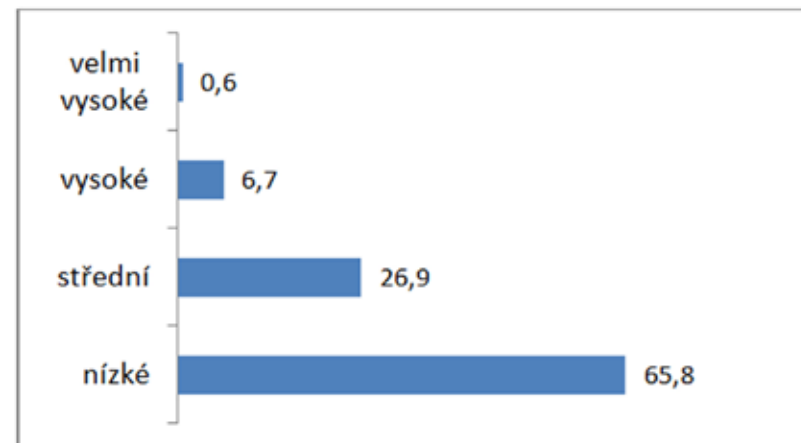
Míra rizik v zaměstnání u odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy poukazuje, že více než polovina je zastoupena v nižších kategoriích rizika. V nízkém riziku se jedná o 40,7 % a ve středním riziku se jedná 28,7 % odsouzených (viz graf 6). Důvodem může být také fakt, že mezi těmito odsouzenými nacházíme velké procento (65 %) s vyšším než základním vzděláním, což jim vytváří předpoklad pro lepší uplatnění na trhu práce.

Z celkových rizik se v zaměstnání profiluje riziko dlouhodobé nezaměstnanosti, které se pojí s dalším rizikem, a to s absencí evidence na Úřadu práce ČR. Jedná se o 27,4 % odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy. Nutno říci, že z uvedeného počtu neevidovaných na Úřadu práce ČR je značné procento těch, kteří byli z evidence sankčně vyřazeni. Konkrétně se jednalo 25,1 % odsouzených, kteří byli v průběhu posledních tří let před výkonem trestu sankčně vyřazeni z evidence Úřadu práce ČR.

Rodina nepatří mezi tak výrazně rizikové dynamické faktory, jak je tomu v oblasti financí a zaměstnání (viz graf 7). I přes celkově nižší výskyt rizik v závažné míře měli hodnotitelé potřebu souvislost rodiny s aktuální trestnou činností vyhodnotit jako závažnou (27,9 % odsouzených).

Významným rizikem v rodině se stává riziko častých konfliktů ve vztazích (13,8 % odsouzených). Kontakty s osobami s kriminální minulostí byly identifikovány jako rizikové u 11,9 % odsouzených. Nefunkční a narušené sociální vazby, které odsouzený nemůže pozitivně využít jako zdroj podpory, bylo zhodnoceno u 10,2 % odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné

Graf 7. Rodina a sociální kontakty – míra rizika (%)

výživy. Výše uvedené výsledky menšího podílu odsouzených v rizikových oblastech rodiny dokládají i výsledky statických rizik, které podtrhují, že odsouzení ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy nemají za sebou tak výraznou kriminální zátěž. Co se týká proběhlé socializace, pak jako pozitivní lze hodnotit menší zkušenost z pobytu mimo rodinu v průběhu svého dětství (5,5 % odsouzených) a z pobytu ve vězení v mladistvém věku (4,7 % odsouzených).

Na počátku jsme zdůrazňovali, že základním předpokladem pro efektivní zacházení je dobrá znalost cílové skupiny. Jsme přesvědčeni, že návrh intervencí a zacházení s odsouzenými ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy si vyžaduje diferencovaný přístup právě s ohledem na vývoj a celkový charakter jejich kriminálního chování a tím i jejich kriminogenních potřeb. Z hlediska páčání trestné činnosti se totiž jedná o různorodou skupinu

Co vše, s ohledem na výše uvedené, víme o odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy? Na jedné straně lze mezi nimi nalézt osoby, které mají za sebou bohatou a pestrou kriminální minulost. Jejich celkový životní styl s sebou přináší časté konflikty se zákonem a neplnění vyživovací povinnosti je pouze „doprovodným“ jevem a prakticky nezbytným důsledkem jejich života v nesouladu se zákonem. S ohledem na výskyt závažné trestné činnosti je nutno více se zaměřit především na stránku osobnosti odsouzeného, jeho závislostí nebo spouštěcích mechanismů trestné činnosti. Nedůležitým cílem se stává i samotná ochrana společnosti, proto je nezhledná součástí programu zacházení účast na specializovaných programech zaměřených na příčiny spáchané závažné trestné činnosti. Na druhé straně máme ve skupině odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy osoby, které mají sice dlouhodobé problémy se zvládnutím plnění

svých závazků, ale s ojedinělými delikty se poprvé ocitají ve výkonu trestu. Právě u odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy poprvé, hraje zásadní ochrannou roli menší zátěž vyplývající z kriminální minulosti.

Pro obě skupiny odsouzených však platí, že problémy se často projevují v absenci stabilního a jistého bydlení, dále ve schopnosti vlastními silami řešit své závazky a plnit dluhy, s čímž úzce souvisí riziko dlouhodobé nezaměstnanosti. Všechny tyto skutečnosti lze zohlednit při zacházení s odsouzenými ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy. Neschopnost hospodaření s finančními prostředky může být saturována standardizovanými aktivitami finanční gramotnosti a v případě odsouzených s neúplným nebo pouze základním vzděláním je pozornost zaměřována na zlepšení vzdělanostní úrovně jako takové. Existence dluhů naše snahy naopak zaměřuje na řešení problematiky zvládnutí života s dluhy, které konkrétně nabývá podobu standardizovaných aktivit v rámci dluhového poradenství. Mezi odsouzenými ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy se vyskytují také pozitivní skutečnosti, mezi které řadíme, jak již bylo uvedeno, menší zkušenost z pobytů v ústavních a dalších internačních zařízeních a celkově menší kriminální zátěž. Nelze opomíjet negativní působení ostatních odsouzených, takže naší snahou je i ochrana samotných odsouzených před negativními vlivy uvěznění.

Uplynul více než rok od okamžiku, kdy jsme začali sledovat uvedenou skupinu odsouzených ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy. Je tedy nasnadě podívat se i na aktuální stav. Ke dni 1. 8. 2021 lze konstatovat, že z naší cílové skupiny bylo 641 sledovaných odsouzených z výkonu trestu již propuštěno. Z tohoto počtu bylo téměř 50 % odsouzených propuštěno ještě před uplynutím konce uloženého nepodmíněného trestu. Vysoký podíl podmíněně propuštěných se právě u této skupiny odsouzených dal očekávat. S ohledem na opakování ukládání trestů za neplnění vyživovací povinnosti se dalo předvídat i dominující ukládání dohledu v rámci podmíněného propuštění (113 odsouzených propuštěno podmíněně a 201 odsouzených propuštěno podmíněně s dohledem). Institut přeměny výkonu trestu v trest domácího vězení byl

Tabulka 1. Přehled propuštění sledovaných odsouzených

Druh propuštění	Celkem
propuštění	324
podmíněné propuštění	113
podmíněné propuštění s dohledem	201
propuštění do domácího vězení	2
přerušeno ze zdravotních důvodů	1
útěk	2
Celkový součet	643

využit u celkem dvou odsouzených a u jednoho odsouzeného došlo k přerušení výkonu trestu ze zdravotních důvodů. Vedle těchto pozitivních skutečností však nutno zmínit, že ze sledované skupiny odsouzených došlo ve dvou případech k útěku z výkonu trestu (viz tabulka 1).

Následující měsíce ověří připravenost propuštěných odsouzených z naší cílové skupiny na život mimo vězeňská zařízení. Osvědčení nebo naopak jejich selhání se může stát důležitým zdrojem pro evaluaci úspěšnosti našeho působení na odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody za zanedbání povinné výživy.

Tento článek nabízí odborné veřejnosti základní úhel, jakým lze nahlížet na odsouzené ve výkonu trestu za zanedbání povinné výživy v podmínkách věznic. Uvedenou cílovou skupinu je třeba prostřednictvím rizik diferencovat a dále hledat mezi identifikovanými riziky a zacházením vzájemnou spojitost stejně tak jako u jiných skupin odsouzených. Při diskusi o uvedené skupině odsouzených je důležité nepřehlížet prezentovaná zjištění, vnímat heterogenitu vybrané skupiny, a především pro ni nehledat nějaká společná řešení.

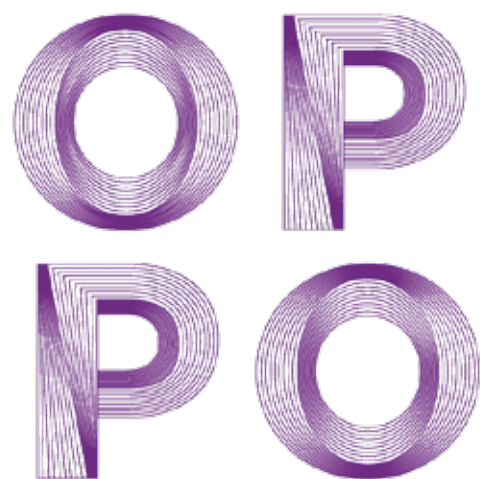

Literatura

Buriánek, J. & Podaná, Z. (2015). SARPO Analýza statických faktorů hodnotícího nástroje. Praha: Vězeňská služba České republiky.

Buriánek, J., Podaná, Z. & Homolová, P. (2017). Metodika hodnocení odsouzeného Vězeňskou službou ČR pro účely rozhodování soudu o podmíněném propuštění. Interní zpráva zpracovaná v rámci projektu TAČR, Program Omega (TD03000439).

Drahý, F., Hůrka, J. & Petras, M. (2018). SARPO Charakteristiky odsouzených v českých věznicích. Deskriptivní studie. Praha: Vězeňská služba České republiky.

PLATFORMA ORGANIZACÍ POMÁHAJÍCÍCH ODSOUZENÝM A PROPUŠTĚNÝM

Témata vzájemné spolupráce týkající se přípravy odsouzených na propuštění, navazující péče o propuštěné odsouzené, zaměstnávání odsouzených před propuštěním z výkonu trestu a po něm byly obsahem jednání zástupců Vězeňské služby ČR a představitelů organizací působících v rámci Platformy organizací pomáhajících odsouzeným a propuštěným.

Za vězeňskou službu se schůzky zúčastnil tehdejší náměstek generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení, nynější generální ředitel VS ČR Simon Michailidis, ředitel odboru výkonu vazby a trestu Pavel Horák a vedoucí oddělení odborného zacházení Václav Džofko. Představitelé platformy se zajímali také o další otázky vymezující práci neziskových

organizací v oblasti poskytování postpenitenciární péče a vytváření podmínek pro tuto péči již v průběhu výkonu trestu. Debatovalo se také o možnostech širšího způsobu setkávání za účelem vzájemného informování o probíhající dobré praxi a hledání dalších možných témat pro spolupráci.

ENGLISH CORNER – XI

Penitentiary Terminology

In this English Corner, you can read learn the definitions of two terms: dynamic security and crisis management, as provided on the EPTA website: www.epta.info

Dynamic security

Dynamic security is about prison staff developing positive relationships with prisoners. The term 'dynamic security' can be described as knowing what is going on in a prison establishment in addition to providing a safe and secure environment. It is based on the idea that a positive relationship between staff and prisoners help security and control, by improving the flow of information from staff to prisoners and prisoners to staff. Security should not be regarded as something separate from daily interaction between staff and prisoners. Therefore, dynamic security requires staff to develop a Professional Working Relationship with prisoners, to build a culture of trust in which they can exchange information.

The four elements of dynamic security are: Good relationships between staff and prisoners; a constructive regime; a secure environment; and anything which reduces the inclination or opportunity to escape or abscond.

Crisis management

Crisis management is the process by which an organization responds to a disruptive and unexpected event that threatens to harm the organization or its stakeholders. Three elements are common to a crisis: a threat to the organization, the element of surprise and a short decision time. Unlike risk management, which involves assessing potential threats and finding the best ways to avoid them, crisis management involves dealing with threats before, during and after they have occurred. It is a discipline which is part of the management missions and which includes the skills and techniques required to identify, assess, understand and deal with a serious situation, until the start of recovery procedures.

Vocabulary:

In addition to sth.
Be regarded as sth.
Abscond –
Respond to sth.
Stakeholders
Unlike sth.
Avoid sth.
Deal with sth.
Occure

kromě něčeho, navíc
být považován za něco
náhle odejít, utéct (z vězení)
reagovat na něco
zajímavost osob/zajímavost strany (ve smyslu osob)
narozdíl od něčeho
vyhýbat se něčemu
vypořádat se s něčím; něco řešit
vzniknout, přihodit se, stanout se

DO YOU
SPEAK
ENGLISH

ČESKO-SASKÝ PROJEKT PŘESHraniční spolupráce

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Jazykové vzdělávání, výměnné stáže pro zaměstnance, celkem osm zapojených věznic v blízkosti hranic mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko. To je ve zkratce „Česko-saský projekt přeshraniční spolupráce“. První setkání k přípravě projektu se odehrála již v roce 2018 v Drážďanech s myšlenkou propojit úřady trestní justice v česko-saském pohraničí.

Trestná činnost nerespektuje státní hranice, a tak na obou jejích stranách končí ve věznicích i státní příslušníci druhého státu. Nutno podotknout, že v Sasku si svůj trest odpykává daleko více Čechů než Sasů (potažmo Němců) v ČR. Jak ale výkon trestu v Sasku v praxi vypadá a je možné tamní zkušenosti využít i v ČR? A naopak – máme v českém vězeňství něco, co je uplatnitelné i v Sasku? V zahraničí lze načerpat zkušenost vždy. Hlavní náplní projektu jsou proto třídní

výmenné stáže, vždy pro několik zaměstnanců a příslušníků dané věznice. Personál věznic z Bělušic, Drahonic, Ostrova a Rýnovic bude mít možnost načerpat zkušenosti ve svých projektových partnerských věznicích Waldheim, Chemnitz, Dresden a Bautzen. Projekt zahrnuje i výuku německého jazyka pro 10 zaměstnanců každé ze zapojených českých věznic, a to buď on-line, nebo prezenčně. Vyučují profesorní lektori jazykových škol.

I když plánovat se začalo před více než

třemi roky, „ostrá“ fáze projektu v podobě spuštění jazykových kurzů začala až letos na jaře. Loni všechny plány zhatila koronavirová pandemie. Letos se už zdárně povedlo téměř dokončit jazykové kurzy, kdy velkou výhodou byla možnost využít online vzdělávání. Ředitelé zapojených věznic se navzájem setkali a dohodli se, která témata budou pro jejich kolegy nejzajímavější. První z výměnných stáží personálu se již také stihly uskutečnit. Doufejme, že pandemická situace zase celý projekt na dobu neurčitou nezastaví.

Cílem projektu, který zastřešuje všechny zmíněné aktivity, je navázat dlouhodobou udržitelnou spolupráci mezi zapojenými institucemi, a to zejména navázáním vzájemných kontaktů a poznáním zahraničního systému. Projekt s názvem „Justice CZ-SN“ je financován z Programu spolupráce mezi ČR a Svobodným státem Sasko 2014-2020, který zahrnuje přeshraniční spolupráci v oblasti vězeňství a v oblasti státního zastupitelství.

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

STRÁNKY VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR V ANGLIČTINĚ

Na začátku září spustila vězeňská služba webové stránky v anglickém jazyce. Poté, co dodavatel a administrátoři webu doladili nové české stránky, spuštěné v dubnu 2021, bylo pouze otázkou času, kdy se ostrého nasazení dočká i verze pro návštěvníky ze zahraničí.

V případě anglických stránek se nejedná o pouhou kopii českého webu. Protože má sloužit primárně zahraničním uživatelům, je jim přizpůsobena i struktura stránek a cizojazyčný obsah. Rodinní příslušníci vězněných osob, kteří nehovoří česky, se tak mohou dovědět informace týkající se např. návštěv, zasílání finančních prostředků a balíčků nebo telefonování. K dohledání jsou také adresy všech věznic v ČR. Dále zde návštěvníci najdou základní informace o vězeňské službě, jejím nejvyšším vedení nebo zahraniční spolupráci a projektech. Administrátoři také pravidelně přidávají do sekce aktualit nové články, které

mají výpovědní hodnotu i pro mezinárodní publikum.

I v celkem nedávné minulosti existovala možnost si web vězeňské služby přepnout do angličtiny. Ve srovnání

s touto předchozí podobou došlo k informačnímu zehusnění a tím pádem k výraznému uživatelskému zjednodušení. Podstatné a zejména praktické informace však zůstaly zachovány.

FILM ZUŘIVEC V ČESKÝCH VĚZNICÍCH

Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády České republiky ve spolupráci s norskou organizací Alternativa násilí organizuje školení k animovanému filmu Zuřivec, který je využíván v prevenci a osvětě domácího násilí a pro práci s osobami ohroženými násilím v rodině nebo osobami, které se násilím dopouštějí. Pracují s ním také terapeuti a terapeutky v českých věznicích.

„V práci s filmem Zuřivec bylo postupně vyškolen 45 odborných zaměstnanců a zaměstnankyň – psychologů, terapeutů, pedagogů a vychovatelů z 18 věznic, tedy z poloviny všech věznic v Česku. V současné době je program Zuřivec poskytován například ve věznicích Heřmanice, Horní Slavkov, Liberec, Opava, Ostrov či Vinařice. Je využíván rovněž v práci s odsouzenými ženami za násilí na dětech ve věznicích Světlá nad Sázavou,“ uvedl Václav Jiříčka, vedoucí psycholog Vězeňské služby ČR na tiskové konferenci k představení tohoto projektu.

K používání filmu byla vytvořena metodika, která byla schválena v podobě standardizovaného programu. Znamená to, že terapeutická práce s filmem Zuřivec podléhá souboru jednotných pravidel a podmínek, bez ohledu na věznic, kde je film používán.

Cílovou skupinou jsou odsouzení, kteří se dopouštěli domácího či partnerského násilí. Účelem programu je vytvoření náhledu problémového chování a příčin a souvislostí tohoto chování, které vedlo cílovou skupinu odsouzených k páčání násilí nebo násilné trestné činnosti. Díky norské zkušenosti se v ČR daří otevírat problematiku osob dopouštějících se násilí, která je mnohdy přehlížena. Podle zástupců Alternativy násilí, kteří na tiskové konferenci rovněž vystoupili, se film Zuřivec v Norsku využívá odlišným způsobem, a nikoliv tedy s osobami ve výkonu trestu jako v ČR.

red

VÍRA V ODSOUZENÉHO A VÍRA ODSOUZENÉHO V SEBE

Jako vězeňský kaplan jsem jedním z mnoha, kteří se podílejí ve Věznici Nové Sedlo na tom, aby si odsouzení uvědomili svou životní pozici. Z pohledu víry v systém a víry odsouzeného v sebe. Podle většinového názoru lidí s povědomím, jak pracuje vězeňství s odsouzenými, zní tak, že se jedná o prostor represivní. Snad tomu tak i může být, vždyť se nejedná o prostředí lehké, ale prostředí, kde na malém prostoru shromažďuje se velký počet lidí páchajících různě přečiny. Z čehož může být usuzováno, že příliš prostoru pro změnu smýšlení u odsouzených se nedostává. Pouhé zdání.

Celá plejáda profesí od vychovatelů, přes speciální pedagogy a klidně profesí kaplanskou konče, dává jasně na srozuměnou, že s odsouzeným se pracuje tak, aby si uvědomil svou životní pozici, hodnoty přinášející samotným odsouzeným společnosti, kterou spoluvytváří, s případnou změnou svého postoje k vlastnímu životu a okolí, ve kterém žije.

Vyjádřit procenty, kolik odsouzených má zájem ke všem změnám vedoucím ke zkvalitnění života, se snad ani nedá, je však zjevné, že počet odsouzených s chutí změnit běh svých životů není malý. A to je velice pozitivní a i samotným pracovníkům to pak dává sílu a naději zároveň, že jejich práce není marná. Dovolme si podtrhnout, že skutečně není marná. Vedle toho je nutné zmínit, že je velkým politováním, že pořád velká část odsouzených se změnou vlastního života nic dělat nechce. Často se stává, že dotyčný opakovaně navštěvuje vězeňské zařízení. Co s tím? Nic. Je to, a teď těžko říci, jestli vědomé, nebo nevědomé, rozhodnutí každého jednotlivce. Je-li námi tento stav takového člověka k odsouzení, také těžko říci, protože do tohoto světa nepřicházíme jako pokřivené bytosti. O to se pak již postará ten, který takového člověka vede od narození a předává mu hodnoty vedoucí k jeho životu na scestí. O tom už můžeme prohlásit, že je skutečně smutné.

Víru ve změny u odsouzeného máme, je však zjevné, že právě prostředí, ze kterého pochází, strhává dotyčného opět do kolotoče páchní. Bez podpory zvenku, tedy od rodiny předně, se jen velice těžko propuštěný drží změn v jeho životě nastalých.

-víra v sebe-

Mnohokrát je stav beznadějný. Síla víry v sebe vychází předně z prostředí, do kterého se odsouzený narodí a kde vyrůstá. Na paměti je nutné mít, že je to maminka a tatínek, kteří určují od narození vyzrálou a pevnost stavu lidského psyché, což je v podstatné míře určující moment směřování člověka do jeho budoucího života. U odsouzených je tato část velice ztížena, ale opět nutno jasně podotknout, v momentě, kdy dojde k uvědomění si různých negativních aspektů života, dochází ke změně životních priorit

a odsouzený pak sám vidí běh vlastního životního času a rád, opravdu rád mění jeho směr. V mnohých případech opravdu stačí jen to, že takový člověk dostane příležitost.

Prostředí výkonu trestu, v mnohých případech odsouzených, supluje rodinu. Zní to možná až fantazijně, ale nabídka vedoucí k změně hodnotového žebříčku se podobá tomu, co by mělo zajistit lidské bytosti hlavně prostředí rodinné. A to je právě ten moment, kdy odsouzený začíná emočně pronikat do víry v sebe a v možné změny běhu

svého života. Vycházíme přímo z práce s každým takovým jednotlivcem, kdy je tolik vnímatelné, jak prozření dokáže zdvihnout emoce, většinou hluboce potlačené, a víru v sebe, že nabídnutou změnou mění odsouzený směr všemožných životních rozhodnutí. Záleží také na délce pobytu, spíše práci s ním. Odsouzený věří v sebe, ale emoční inteligence a opravdu hluboce potlačené vjemy působí, že bez vedení a dostatečné délky práce na změně

opět vede k páchní trestné činnosti, i když pachatel nechce a je rozhodnutý nepáchat. Emočně však nezvládá kolikrát běžné životní situace a je opět na scestí. Při řádném odborném vedení a dostatečné délce vidí pak, jak se dá v životě zvládat vše s větším nadhledem, rozumností v řešení, a získává kontrolu nad sebou, vnímá své emoce, víra v sebe samého pak vede odsouzeného k životu v pozitivěch a zvládání běžného životního času.

Je nadmíru uspokojující, když vidíme tyto změny vedoucí k radosti v životě odsouzeného – propuštěného a v neméně míře i samotných pracovníků, odpovědných za tyto krásné změny v životě každého takového člověka. S jasným poukazem na to, že bez vědomého rozhodnutí odsouzeného by se tak dít nemohlo. Suplovat prvky, výchovu, vedení rodiny však nelze. Zároveň je to krásným posláním i dalších institucí, základní školy jistě, rodiny ale především.

NOVÁ KAPLE VE VĚZNICI OSTROV

V ostrovské věznici byla v pátek 1. října slavnostně vysvěcena nová vězeňská kaple, která vznikla jako samostatný objekt v areálu věznice z dlouho nevyužívaného objektu a byla vybavena včetně obrazů a rámců pracemi odsouzených. Vysvěcení vedl biskup římskokatolické církve a historický první vojenský kaplan v ČR Tomáš Holub spolu s biskupem řeckokatolické církve Ladislavem Hučkem.

Duchovní službu z generálního ředitelství Vězeňské služby ČR zastupoval hlavní kaplan Otto Broch, který na památku dostal dřevěný kříž, který vytvořili odsouzení, a jeho zástupce a zároveň předseda Vězeňské duchovenské péče Pavel Zvolánek. Hosté se

společně s vedením věznice setkali po skončení obřadu vysvěcení k diskuzi s občerstvením na místní ostrovské římskokatolické faře. Biskup Tomáš Holub vyjádřil přání přijet vysloužit v této nové kapli mši odsouzeným.

VĚZŇOVA CESTA VE VĚZNICI KYNŠPERK NAD OHŘÍ

Dohodu o spolupráci v rámci mezinárodního projektu Věžňova cesta podepsala ředitelka věznice Martina Gänsel a výkonná ředitelka Mezinárodního vězeňského společenství Gabriela Kabátová dne 22. září 2021.

„Projekt na bázi křesťanství a restaurativní justice je osmitýdenním kurzem a používáme ho jako „předstupňový“ pro další práci s klientem na svobodě, kdy nejvíce potřebné propuštěné provázíme pomocí mentorů. Věžňova cesta patří mezi projekty restaurativní justice, které zvyšují přijetí odpovědnosti za vlastní chování a míří na celkovou změnu pohledu na zločin,“ vysvětlila Gabriela Kabátová.

V tomto kurzu, který je zakončen slavnostním předáváním certifikátů o absolvování, se odsouzení dozvídají více o obecných pravdách křesťanství na bázi Markova evangelia. Kurz je postaven velmi interaktivně, každé setkání provázejí dvě videa z věznic z celého světa. Nejedná se o přednášky, ale o objevování přemýšlením a o hledání vlastní cesty. Je určen ke snižování agresivity a k nalézání etičtějšího životního stylu.

Cílem projektu je napomáhat potřebám osob ve výkonu trestu odnětí svobody, propuštěným vězňům a jejich blízkým při vytváření podmínek pro jejich samostatný způsob života, v naplňování fyzických, psychických, duchovních a sociálních potřeb a motivovat je v uplatňování křesťanských principů, tradic a hodnot.

Podpis dohody odstartoval zahájení pilotní části projektu, tzv. nultého ročníku, kterého se účastní šestice vybraných odsouzených prostřednictvím platformy Skype. Veškerou techniku potřebnou pro realizaci kurzu touto formou zajistilo MVS na své náklady. Projekt vedou školení facilitátoři, tedy odborníci na moderování diskusí. Musí být důsledně nestranní. Zodpovídají za průběh diskuse, ale nikoliv za její obsah. Jejich úkolem je usnadnění komunikace mezi účastníky diskuse.

Program částečně vzdělávací, ale rovněž motivační s přípravou na život po výstupu z výkonu trestu probíhá nejen v ČR, ale také v zahraničí. Snižuje agresivitu a nabízí odsouzeným přijímat nové hodnoty a pomáhá měnit jejich etické žebříčky.

Organizaci kurzu ve věznici má na starosti kaplan Jaroslav Šašek, který působí ve věznici tři dny v týdnu. Koná s odsouzenými pastorační a konzultační rozhovory, zajišťuje bohoslužby, individuální nebo skupinovou výuku

Bible, koordinuje působení všech církví a náboženských společností, zabezpečuje kulturní akce s duchovním obsahem a duchovní literaturu. Podílí se na vytváření podmínek pro začlenění odsouzených do občanského života s možností kontaktu s rodinami odsouzených. Spolupracuje s nevládními charitativními a církevními organizacemi, spolupracuje s vedením věznice a působí jako poradce ředitelky věznice v oblasti religionistiky.

VS ČR ZVÍTĚZILA VE FOTBALOVÉM TURNAJI STŘEDOEVROPSKÝCH POLICEJNÍCH SBORŮ

Fotbalová reprezentace Vězeňské služby ČR zvítězila v turnaji pořádaném Policií ČR pro další policejní a bezpečnostní sbory ze zemí střední Evropy. Turnaj, který se konal v září mezi týmy Policie ČR a maďarské policie, byl vůbec prvním sportovním utkáním tohoto druhu po rozvolnění restrikcí kvůli pandemii covidu-19.

Vězeňská služba ČR sehrála dvě utkání, ve čtvrtek dopoledne proti domácí Policii ČR na hřišti Union FK Praha-Strašnice výhrou 1:0 a odpoledne pak proti maďarským policistům v utkání s výsledkem 3:0. Čeští policisté dnes porazili své maďarské kolegy a umístili se celkově na druhém místě. Fotbalisté vězeňské služby se rovněž utkali v tradičním turnaji Zaměstnanecké ligy, kterou pořádá Deník.cz, a vybojovali druhé místo v celkovém pořadí.

V PRAZE SE KONAL ŠESTÝ ROČNÍK BĚHU SE ŽLUTOU STUŽKOU

Uteč předsudkům!

Šestý ročník Běhu se žlutou stužkou se konal v úterý 7. září odpoledne v řeptáckém lesoparku. Cílem závodu je upozornit veřejnost na problémy propuštěných vězňů najít si zaměstnání a úspěšně se reintegrovat do společnosti. Letošního ročníku se zúčastnilo více než tři stovky běžců z řad příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby ČR, Probační a mediační služby ČR, neziskových organizací, odsouzených ve výkonu trestu, bývalých vězňů.

Tradice Běhu se žlutou stužkou vznikla v Singapuru a vychází z písně „Tie a Yellow Ribbon Round the Old Oak Tree“ Tonyho Orlanda. V Česku se závod běžel poprvé v roce 2016. Úterní závody doprovodil také koncert vězeňských hudebních skupin PanKRAT's Band z Vazební věznice Praha-Pankrác a Wsedě z Věznice Kuřim. Součástí tohoto tělesa je i herec, bavič a filantrop Petr Čtvrtníček, který v úterý pro hosty závodu navíc připravoval originální občerstvení.

Závod odstartoval představitel titulu role ve filmu Zátoka, herec Dejvického divadla Václav Neuzil. Yellow Ribbon Run spoluorganizují Vězeňská služba ČR, RUBIKON Centrum a Probační a mediační služba ČR.

DNY NATO 2021:

Odražení útoku na eskortu a vývoj vězeňství

Také letos se tradičně na Dnech NATO představila Vězeňská služba ČR. A ukázala dvě tváře vězeňství. Během dynamické ukázky demonstrující napadení zdravotní eskorty mohli návštěvníci vidět ozbrojence v akci. Sbor ale představil také výrazný vývoj směrem k humanizaci, kterým Vězeňská služba ČR za svých bezmála 20 let existence prošla.

V rámci dynamické ukázky realizovali příslušníci Vězeňské služby ČR zdravotní eskortu do civilního zdravotnického zařízení. Došlo však k napadení eskorty s jasným cílem pachatelů. Za použití střelné zbraně osvobodit vězně. Střelba byla příslušníky eskorty opětována, přesto ale zraněná vězněná osoba začala prchat. Velitel eskorty zachoval chladnou hlavu, vyžádal si pomoc zásahového týmu a po jeho příjezdu, ve spolupráci s eskortou, potlačili útok na eskortu a zadrželi pachatele. Poté zaujali kruhové střežení, zjistili rozsah škod a zranění a zásahový tým mohl dále pokračovat k zajištění pachatelů (odzbrojení, poutání a prohlídky). Po ukončení akce doprovodil zásahový tým eskortu zpět do věznice. V rámci této ukázky se veřejnosti představilo 21 příslušníků Vězeňské služby ČR.

Letošní statické prezentace se nesly ve znamení oslav 20 let této akce Dnů NATO a Vězeňská služba ČR se k tomuto výročí připojila statickou prezentací, která nabídla návštěvníkům ukázkou vývoje VS ČR za poslední dvě desetiletí a představila stěžejní milníky tohoto období.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR

SE PŘEDSTAVILA NA VELETRZÍCH IDET, ISET A PYROS 2021

PRAHA 8. října (VS ČR) - Vězeňská služba ČR se v říjnu opět představila na veletrzích obranné a bezpečnostní techniky IDET, ISET a PYROS 2021. Návštěvníci se mohli seznámit s vozovým parkem a zejména různými eskortními vozidly, která vězeňská služba při své práci používá, ale i s ukázkami výstroje, výstroje a dalšími zajímavostmi ze světa soudobého vězeňství. Součástí prezentace na veletrhu byly i dynamické prezentace

včetně ukázky z výcviku psů či zámků proti hromadnému vystoupení vězňů. Mezinárodní veletrh obranné a bezpečnostní techniky IDET je významnou přehlídkou obranných a bezpečnostních technologií ve střední Evropě se silnou mezinárodní účastí vystavovatelů a odborných návštěvníků. Je koncipován jako proexportní platforma pro český obranný a bezpečnostní průmysl. Koná se s podporou a za

účasti nejvýznamnějších politických a vojenských představitelů České republiky. Největším vystavovatelem je Ministerstvo obrany ČR a Armáda ČR. Veletrh navštíví zahraniční armádní delegace a delegace zahraničních ministerstev obrany pro vyzbrojování. Souběžně s veletrhem IDET se koná Mezinárodní veletrh požární techniky a služeb PYROS a Mezinárodní veletrh bezpečnostní techniky a služeb ISET.

MEZINÁRODNÍ DEN VETERÁNŮ

Na 7500 příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby ČR, kteří byli ve čtvrtek 11. listopadu ve službě či v práci, si připnutím květu vlčího máku na uniformy či oděvy připomnělo mezinárodní Den veteránů, který se tradičně slaví v den výročí ukončení první světové války.
I ve Vězeňské službě ČR slouží či pracuje několik válečných veteránů, jimž bychom tímto chtěli také poděkovat.

Pf 2022

Veselé Vánoce a vše nejlepší, hodně zdraví,
mnoho osobních i pracovních úspěchů
v novém roce 2022

